

Teemu Kangasluoma

CD-kokoelmat kirjastoissa

Kyselytutkimus musiikin lainaamisesta ja asiakkaiden kulutustottumuksista

Opinnäytetyö

Syksy 2018

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tradenomi (AMK) Kirjasto- ja tietopalveluala

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelma

Tekijä: Teemu Kangasluoma

Työn nimi: CD-kokoelmat kirjastoissa: Tutkimus musiikin lainaamisesta ja asiakkaiden kulutustottumuksista

Ohjaaja: Ari Haasio

Vuosi: 2018

Sivumäärä: 47

Liitteiden lukumäärä: 1

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin kirjastoasiakkaiden mielipiteitä kirjastojen CD-kokoelmista sekä heidän kulutustottumuksiaan musiikin osalta. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä mieltä CD-kokoelmista ollaan nykypäivänä. Lisäksi tavoitteena oli kartoittaa, millaista musiikkia lainataan, mikä vaikuttaa lainaamiseen (ja ei-lainaamiseen), millaista musiikkia toivotaan enemmän saataville sekä mitä palveluita käytetään kirjaston kokoelman lisäksi, tai sen tilalla, musiikin kuunteluun ja etsimiseen.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena, ja aineisto kerättiin kirjastoasiakkaille suunnatun kyselytutkimuksen avulla. Kyselytutkimus toteutettiin yhtäaikaisesti verkossa Webropol-kyselynä ja paperisena lomakkeena Seinäjoen, Lapuan, Kauhavan, Ylistaron ja Nurmon kirjastoissa. Vastauksia saatiin yhteensä 133 kolmen viikon aikana. Tulosten analyysissä ja tarkastelussa käytettiin Webropol-tiedonkeräysohjelman sisäänrakennettua analyysityökalua.

Tutkimuksessa ilmeni, että kirjastojen CD-kokoelmiin suhtaudutaan positiivisesti ja niiden koetaan olevan tärkeä osa kirjastopalvelukokonaisuutta. Tuloksista voidaan myös nähdä, että CD-kokoelmat ovat pitkälti pitäneet pintansa digitalisaatiosta ja alati muuttuvasta musiikin toimintakentästä huolimatta. Kokoelmilla on edelleen laaja käyttäjäkunta, joka hyödyntää kirjastojen tarjoamaa materiaalia monipuolisesti sekä vapaa-ajalla että työn parissa. Tämän lisäksi saatiin tietoa palveluista, joita asiakkaat käyttävät kirjaston tarjoaman kokoelman rinnalla tai tilalla musiikin kuunteluun ja etsimiseen.

Avainsanat: yleiset kirjastot, musiikki, kulutustottumukset

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Bachelor of Business Administration

Specialisation: Library and Information Services

Author/s: Teemu Kangasluoma

Title of thesis: CD-collections in libraries: A study on music borrowing and patrons' consumption patterns

Supervisor(s): Ari Haasio

Year: 2018

Number of pages: 47

Number of appendices: 1

This thesis was conducted to study the opinions of library patrons regarding CD collections of libraries, as well as to study their consumption patterns concerning music. The goal of the study was to find out how the patrons regard the CD-collection nowadays. The additional goals of the study were to survey, what kind of music is borrowed; what impacts the decision to borrow (and to not borrow); what kind of music patrons would like the library to provide more of; as well as to find out what other services patrons use in addition to - or in place of - the library's collection.

The data of this quantitative study was collected with a survey aimed at library patrons. The survey was carried out simultaneously on the Internet as a Webropol-survey and using a paper questionnaire in libraries of Seinäjoki, Lapua, Kauhava, Ylistaro and Nurmo. The survey yielded a total of 133 answers during a period of three weeks. The analysis tool integrated the in Webropol Survey Tool was used for analysing and reviewing the collected data.

The results of the study revealed that the stance towards libraries' CD collections was positive and they are regarded as an important and essential part of the library service. The results also show that CD collections have largely endured despite the changes brought forth by digitalisation and the constantly changing field of music. The collections still have a large and diverse customer base that diversely utilizes the material offered by libraries both during free time and amidst work. In addition, data of other services used for listening and searching for music was acquired.

Keywords: public libraries, music, consumption pattern

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 MUSIIKIN KULUTUSTOTTUMUKSET NYKYPÄIVÄNÄ.....	9
2.1 Muutokset kulutustottumuksissa.....	9
2.2 Kulutustottumukset Suomessa.....	11
3 MUSIIKIN ROOLI KIRJASTOSSA.....	13
3.1 Musiikkipalveluiden muuttuva kenttä.....	13
3.2 Kirjastot, tekijänoikeus ja musiikki.....	15
4 TUTKIMUSONGELMA JA -MENETELMÄT.....	17
4.1 Tutkimusongelma.....	17
4.2 Kvantitatiivinen tutkimus.....	18
4.3 Kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä.....	19
4.4 Tutkimuksen toteutus.....	21
5 TUTKIMUSTULOKSET.....	23
5.1 Tulosten tarkastelu.....	23
5.2 Vastajaat.....	23
5.3 Musiikin lainaus ja kuuntelutottumukset.....	25
5.4 Laitteet ja muut käytettävät musiikkipalvelut.....	35
6 YHTEENVETO JA POHDINTA.....	40
6.1 Tutkimuksen yhteenveto.....	40
6.2 Loppupohdinta.....	42
LÄHTEET.....	44
LIITTEET.....	47

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. CD-kokoelman tärkeys.....	25
Kuvio 2. Kuinka usein CD-kokoelmaa käytetään.	30
Kuvio 3. Mikä saa vastaajat lainaamaan musiikkia.	32
Kuvio 4. Mitkä asiat vaikuttavat päätökseen olla lainaamatta musiikkia.....	33
Kuvio 5. Musiikin kuunteluun käytettävät laitteet.....	36
Kuvio 6. Musiikin kuunteluun käytettävät palvelut.....	37
Kuvio 7. Mikä saa vastaajat käyttämään palveluita.....	39
Taulukko 1. Vastaajien ikäjakauma.....	24
Taulukko 2. Millaista musiikkia vastaajat lainaavat kirjastosta.	28

Käytetyt termit ja lyhenteet

Digitaalinen musiikki	Digitaalisella musiikilla tarkoitetaan yleisesti kaikkea sitä musiikkia, joka on nauhoitettu tai tallennettu digitaaliseen muotoon. Yleisiä tapoja tallentaa musiikkia digitaalisesti ovat CD-levyt sekä sähköiset tiedostomuodot kuten MP3 ja FLAC.
Gramex	Esittävien taiteilijoiden ja äänitetuottajien tekijänoikeusjärjestö.
Kulutustottumus	Kulutustottumuksella tarkoitetaan ihmiselle muodostunutta tapaa kuluttaa tavaroita ja palveluita.
Lisenssimaksu	Teoksen tai tuotteen omistajalle maksettava sopimusperustainen korvaus.
Suoratoisto	Internetin verkkosisällön tiedonsiirtotapa, jonka avulla laite pystyy toistamaan tiedostoa samaan aikaan kun tieto siirtyy verkon välityksellä laitteeseen.
Suoratoistopalvelu	Suoratoiston tiedonsiirtotapaa käyttävä palvelu, joka tarjoaa käyttäjille esimerkiksi musiikkia tai videokuvaa. Muun muassa Netflix ja Spotify ovat suoratoistopalveluja.
Tekijänoikeus	Tekijänoikeus on oikeus, joka syntyy automaattisesti kirjallisellem tai taiteelliselle teokselle. Tekijänoikeus antaa teoksen tekijälle yksinoikeuden päättää teoksen käytöstä.
Teoskynnys	Teoskynnnyksellä tarkoitetaan niitä edellytyksiä, jotka teoksen täytyy täyttää saadakseen tekijänoikeuslain mukaista suojaa. Teoskynnys ylittyy, kun kyseessä oleva teos on tarpeeksi omaperäinen ja itsenäinen.
Teosto	Teosto on säveltäjien, sanoittajien, sovittajien ja musiikin kustantajien edunvalvontajärjestö.

1 JOHDANTO

Musiikin kulutuksessa on tapahtunut suuria muutoksia viimeisen parin vuosikymmenen aikana, kun digitaalinen musiikki on nopeasti kasvattanut suosiotaan teknologian ja sähköisten palveluiden kehityksen myötä. Musiikin löytämisestä, jakamisesta ja kuluttamisesta on tullut entistä helpompaa, kun suoratoistopalvelut sekä muut internetissä toimivat musiikkipalvelut ja -sivustot ovat tuoneet musiikin nopeasti kaikkien saataville. Palvelut kuten YouTube, Spotify, iTunes ja Soundcloud ovat vain murto-osa muutoksen kärjessä kulkevista palveluista, jotka ovat muokanneet ihmisten kulutustottumuksia musiikin suhteen.

Digitaalisen musiikin tarjoamat mahdollisuudet on huomioitu niin kuluttajien, että musiikintuottajien keskuudessa. On huomattu, että materiaalistien hyödykkeiden lisäksi myös digitaalisessa muodossa oleva musiikki myy, oli kyseessä sitten suoratoistopalvelujen kuuntelukerroista kertyvät tulot tai verkkokaupassa myytävä digitaalinen versio albumista. Tällä muutoksella on ollut omat vaikutuksensa varsinkin musiikkilevyjen asemaan, mikä näkyy muun muassa hitaampana ja pienimuotoisempana fyysisten äänitteiden myyntinä ja käyttönä (Musiikintuottajat 2017.) Myös kirjastoissa muutos on ollut nähtävissä jo jonkin aikaa muun muassa pienentyneen levylainaus- ja käyttäjämäärän muodossa.

Opinnäytetyön aihe muodostui Lapuan kirjastossa suoritettuna työharjoittelun aikana, jolloin tarkastelin musiikkiaineiston viimeaikaisia lainausmääriä ja kirjastossa tehtyjä musiikkiaineistohankintoja. Vertailllessani lähivuosien tilastotietoja huomasin, että vuonna 2017 musiikin lainausluvut olivat vähentyneet huomattavasti edellisvuodesta: vielä 2016 CD-levylainojen määrä yli yhteensä 5670, ja vuoteen 2017 tultaessa lainojen määrä oli enää 5148. Prosentuaalisesti vuoden 2017 lainausmäärä koki siis 9,2% laskun edellisvuoden lainausmäärään verrattuna (Suomen yleisten kirjastojen tilastot, Lapua 2016, 2017). Samansuuntaisia lukuja on nähtävissä myös monien muiden kirjastojen tilastoissa, mikä kertoo siitä, että kyseinen muutos musiikin lainausluvuissa on ajankohtaista myös muualla Suomessa.

Tämän pohjalta päätin selvittää, millaisia mielipiteitä ja käsityksiä asiakkailta nykyään on kirjastojen CD-kokoelmista, millaista aineistoa asiakkaat lainaavat sekä sitä,

minkä vuoksi asiakkaat lainaavat tai eivät lainaa musiikkia kirjastosta. CD-kokoelmat ovat merkittävä menoerä monien kirjastojen vuotuisessa budjetissa, jonka vuoksi asia kaipaa mielestäni tarkastelua sekä niiden syiden kartoittamista, jotka vaikuttavat kirjastoissa lainattavan musiikin määrään. Tarkastelun kohteena on myös asiakkaiden kulutustottumukset yleisemmällä tasolla musiikin osalta, kuten millaisia palveluita ja sivustoja he käyttävät tätä nykyä musiikin etsimiseen ja kuluttamiseen kirjaston palveluiden lisäksi tai sen tilalla.

2 MUSIIKIN KULUTUSTOTTUMUKSET NYKYPÄIVÄNÄ

2.1 Muutokset kulutustottumuksissa

Digitaalisen musiikin murros on tuonut mukanaan merkittäviä muutoksia musiikkiteollisuuteen. Suurimpiin muutoksiin kuuluu digitalisaatio, musiikkia tarjoavien suoratoistopalvelujen nousu, sekä Internetin mahdollistama musiikin helppo ja nopea jakaminen, etsiminen sekä ostaminen. Ensimmäinen merkittävä muutos huomattiin jo vuonna 2012, kun suoratoistopalveluiden ja digitaalisen musiikin yleistyessä musiikkiteollisuuden tuloissa nähtiin 0.3 prosentin kasvu. Tämä on huomattavan iso kehitysaskel musiikkiteollisuuden kannalta, sillä se on ollut jatkuvassa laskussa vuodesta 1999 lähtien; vielä vuonna 1999 musiikkiteollisuuden arvo oli huippuaikanaan 27.8 biljoonaa dollaria, kun jo vuoteen 2012 mennessä teollisuuden kokonaisarvo oli laskenut 16.5 biljoonaan (Marketline Case Study 2013). Tämä siirtymä digitaalisen musiikin kulutukseen on jatkunut vahvana koko 2010-luvun ajan, mikä näkyy viimeisimmissäkin tilastoissa suoratoiston yhä kasvavana osuutena teollisuuden tuloista (38 prosenttia) ja laskeneena fyysisten äänitteiden osuutena (30 prosenttia). Suoratoistopalveluiden myynnissä tämä tarkoittaa 41.1 prosentin kasvua verrattuna edellisvuoteen, ja -5.4 prosentin laskua fyysisten äänitteiden myynnissä (IFPI 2018.)

Halttusen (42, 2016) mukaan digitalisaatio on synnyttänyt 2000-luvulle tultaessa sukupolven, joka ei olekaan enää niin valmis maksamaan kulttuurituotteista. Internetissä musiikkia on saatavilla runsas määrä ilman kustannuksia, sekä laillisesti että laittomasti, mikä on varmasti yksi isoimmista syistä tälle muutokselle. Vielä jokin aika sitten suurin osa digitaalisesta musiikista hankittiin lataamalla albumeita ja kappaleita, mutta Internet-yhteyksien nopeuduttua ja tietokoneiden, älypuhelinien ja muiden laitteiden tuttuus ihmisille avasi mahdollisuuden tarjota musiikkia uudella tavalla, suoratoistolla. Suoratoiston avulla tuottajat voivat tarjota musiikkia jatkuvana, suorana datana, ilman erillistä tarvetta ladata kuunneltavaa musiikkia laitteelle (Fly 2016).

Suoratoistopalveluiden vahvuuksiksi Fly (2016) luettelee niiden tarjoaman suuren musiikkikokoelman, helppokäyttöisyyden, kuljetettavuuden ja sen, että koko palvelu

on käytettävissä murto-osalla siitä hinnasta, jonka yleisesti joutuisi maksamaan esimerkiksi uuden CD-levyn ostamisesta. Näiden ominaisuuksien avulla suoratoistopalvelut ovat onnistuneet lyömään itsensä läpi, muodostaen hyvin merkittävän osan nykypäivän musiikkiteollisuutta. Fly lisääkin, että suoratoistosta on tullut valtavirtaa musiikin osalta ja että se on tällä hetkellä ainut jatkuvasti kasvava musiikin formaatti. Syynä tähän on myös suoratoiston vaikutus muihin formaatteihin, sillä se suosiossaan vaikuttaa samalla myös vahvasti muiden formaattien käyttöön; yhä useammat käyttävät pääsääntöisesti suoratoistopalveluita kuluttaessaan musiikkia, vähentäen muiden formaattien ja kulutustapojen käyttöä.

Suoratoistopalvelun läpilyönnistä huolimatta on pohdittu myös sitä, miten suoratoistopalvelut muovaavat musiikkia kohtaan koettua mielikuvaa hyödykkeestä, jonka kuluttaja omistaa (Morris & Powers 2016). Suoratoiston kohdalla kuunneltava kapale ei koskaan ole fyysisesti läsnä edes kopiona laitteen sisällä, vaan se on kertakäyttöinen tuote, joka häviää käyttökertansa jälkeen. Päätuotteena toimii itse palvelu, joka vaatii yleisesti joko kuukausittaisen maksun tai Internet-yhteyden toimiakseen, eikä itse musiikki, joka on Morrisin ja Powersin (2016) mukaan nähty jo kauan kestäväenä ja laillisesti kopioitavana hyödykkeenä. Tämä on uutta musiikkiteollisuuden osalta, sillä vaikka digitaalista musiikkia on ollut tarjolla jo hyvän aikaa Internetin välityksellä, on se ollut suoratoistopalveluiden tulon asti saatavilla vähintäänkin laitteen muistissa sijaitsevana tiedostona, oli käytössä sitten lailliset tai laittomat tavat hankkia kyseessä oleva musiikki.

Myös Suomessa nämä muutokset ovat olleet nähtävissä koko 2000-luvun ajan fyysisten äänitteiden laskeneena myyntinä (Musiikintuottajat 2017), mutta tästä huolimatta digitaalisen musiikin myynti ohitti fyysisten äänitteiden myynnin ensimmäistä kertaa vasta vuonna 2014, keräten 51 prosentin osuuden koko Suomen musiikki-markkinoista (Musiikintuottajat 2015; Jokelainen 2015). Tässä on huomattavissa, että Suomessa musiikin markkinoiden muutokset ja kehitys ovat kulkeneet hieman jäljessä muihin pohjoismaihin verrattuna (Jokelainen 2015). Tästä huolimatta suoratoistopalvelut ja digitaalinen musiikki yleisemmälläkin tasolla on yleistynyt huomattavasti Suomessa 2010-luvun aikana, muovaten kulutustottumusten lisäksi myös itse musiikin markkinoita.

2.2 Kulutustottumukset Suomessa

Suomessa Musiikkituottajat IFPI Finland ry ja Teosto ovat hiljan tutkineet aihetta tutkimuksessa Musiikin kulutus ikäryhmittäin: mitä kuunnellaan, mistä tykätään – ja miksi? Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää suomalaisten kulutustottumuksia ja vallitsevia trendejä digitaalisten sisältöjen ja musiikin osalta. Tutkimusta varten Norstat haastatteli yhteensä 1019 suomalaista kuluttajapaneelistaan vuoden 2017 elokuussa, tutkimuksen otannan painottuen vastaamaan 16–65-vuotiaita iän ja sukupuolen mukaan valtakunnallisesti (Kyyrä & Sirppiniemi & Perämaa & Tervonen 2017).

Tutkimus tuo erityisen vahvasti esille iän vaikutuksen musiikin kulutuksen monimuotoisuudessa: eri ikäryhmillä on omat tottumuksensa niin kuunneltavan musiikin, että kuunteluun käytettävien laitteiden, palvelujen ja ohjelmien suhteen. Käytettävien laitteiden osalta radio on edelleen kaikkein yleisin tapa kuunnella musiikkia, 75% vastaajista ilmoittaen kuunnelleensa musiikkia radiosta viimeisen vuorokauden aikana. Kaikkien ikäryhmien keskuudessa on nähtävissä kasvua erityisesti puhelimen kautta kuunneltavassa musiikissa, mutta varsinkin nuorten keskuudessa kasvu on ollut näkyvää 14% muutoksella vuoteen 2016 verrattaessa. Myös tietokoneiden osuus musiikin kuuntelussa on varsin suosittua nuorempien ikäryhmien keskuudessa. Vanhempien ikäryhmien laitetottumukset painottuvat yhä edelleen radioon ja CD-soittimiin, mutta myös niissä oli huomattavissa suuria muutoksia. Tästä esimerkkinä noin 11% tutkimukseen osallistuneista ilmoittivat kuunnelleensa musiikkia kotona olevasta CD-soittimesta, ja laskussa oli myös erillisestä radiolaitteesta kuunnelleiden osuus. (Kyyrä ym. 2017.)

Suoratoisto- ja videopalveluiden suosio nykypäivänä näkyy selkeästi käytettäviä musiikkilähteitä tarkasteltaessa. Radion jälkeen suosituimmaksi lähteeksi musiikin kuunteluun nousee Youtube 35% osuudella ja maksulliset ja maksuttomat suoratoistopalvelut hieman perässä 33% osuudella. Tästä huolimatta CD-levyt ovat pitäneet pintansa 25% osuudella käytettyjen musiikkilähteiden tilastossa. (Kyyrä ym. 2017.) Yllä mainituista tutkimustuloksista on nähtävissä myös Suomessa kasvava trendi suoratoistopalveluiden ja sivustojen, kuten YouTuben, aktiivisemmasta roolista osana musiikin kulutusta.

Suoratoistopalveluiden käyttö musiikin kulutuksessa onkin erityisesti Pohjoismaissa ollut suuressa nousussa, kuten ilmenee Polaris Nordic Digital Music Survey -kyselytutkimuksesta. Teosto teetti tutkimuksen yhteistyössä kahden muun pohjoismaalaisen musiikin tekijänoikeusyhtiön, tanskalaisen Kodan ja norjalaisen Tonon, kanssa. (Sirppiniemi 2016.) Tutkimuksen mukaan pelkästään Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa oli yhteensä 9,4 miljoonaa suoratoistopalveluiden kulluttajaa jo vuonna 2015. Huomioonotettavaa tutkimuksessa on myös se, että kyselyn vastaajista lähes neljäsosa (23%) maksoi digitaalisesta musiikista joko suoratoisto- tai latauspalveluiden kautta.

Suurin ero Suomea ja muita Pohjoismaita vertaillessa onkin nähtävissä juuri maksullisen suoratoiston käytössä. Tämä näkyy hyvin vahvasti Polaris ja YouGovin (2017) teettämässä tutkimuksessa, jossa samoja asioita tarkasteltiin vuoden 2017 tiimoilta. Suomalaisista vastaajista vain 22% maksoi suoratoistopalveluiden käytöstä, kun tämä luku on lähes kaksinkertainen kaikissa kolmessa (3) muussa Pohjoismaassa (Tanska 43%, Ruotsi 48% ja Norja 48%). Tämä on merkittävä ero, sillä suoratoistomusiikin käytössä Suomi on vertailun toinen kaikista neljästä maasta ja ensimmäinen YouTuben kautta kulutetun suoratoistomusiikin käytössä. (Jensen & Schou 2017.) Tässä on nähtävissä, että Suomessa suoratoisto on saavuttanut valtavirta-aseman hyvinkin pienessä ajassa, ottaen huomioon jo aiemmin tässä työssä tarkasteltu tilastotieto, josta selviää Suomen olleen hieman muita jäljessä musiikin markkinoiden valtaosuudessa suoratoiston kohdalla.

3 MUSIIKIN ROOLI KIRJASTOSSA

3.1 Musiikkipalveluiden muuttuva kenttä

Internet, digitaalisen musiikin suosion kasvu ja ihmisten muuttuneet kulutustottumukset tuovat mukanaan uusia haasteita myös kirjastojen musiikkipalveluille. Siinä missä vielä 2000-luvun alkupuolella musiikkiäänitteiden lainaus oli runsaimmillaan, saavuttaen huippunsa vuonna 2003, on lainojen osuus vähentynyt huomattavasti uusien musiikinkuuntelutapojen ja formaattien myötä 2010-luvulle tultaessa. (Rikkilä 2015.) CD-levyjen rinnalle nousseet vaihtoehtoiset, digitaaliset versiot kappaleista ja albumeista sekä näitä tarjoavat palvelut ovat isoimpia tekijöitä ihmisten muuttuneiden kulutustottumusten takana, vaikuttaen osaltaan myös musiikin lainausten määrään.

Musiikin roolia kirjastossa pienentää myös kirjastojen tekemät päätökset. Muutosten myötä musiikin rooli on joidenkin mielestä pienentynyt huomattavasti varsinkin yleisissä kirjastoissa, minkä vuoksi musiikkipalveluihin ei enää panosteta samaan tapaan kuin aiemmin, vedoten musiikin vähentyneeseen menekkiin ja resurssien määrään (Rask-Jussila, 2015.) Esimerkiksi Riihimäellä lainojen vähenemiseen ja palvelun käytön muutokseen reagoitiin siten, että vuonna 2016 kirjaston erillinen musiikkiosasto purettiin kokonaisuudessaan musiikkiaineistosta, ja aineisto siirrettiin kirjaston yläkertaan kotiseutukokoelman huoneen ja työhuoneen tiloihin. (Wallenius 2016.)

Muutoksista huolimatta kirjastojen musiikkipalvelut ovat yhä suurilta osin voimissaan, sillä palveluun sisältyy paljon muutakin kuin pelkästään CD-kokoelmat. Näihin lukeutuu muun muassa nuotit, musiikkikirjat, soitinten ja soittotilojen lainaus, musiikin tietopalvelu, erilaiset tapahtumat sekä muut musiikin lisäpalvelut. Erityisesti nuottien lainaus on hyvissä voimin useissa kirjastoissa, pysyen vakiona jo pidemmänkin aikaa (Rask-Jussila 2015; Leponiemi 2015). Rikkilä (2015) kirjoittaakin, että musiikin lainausmäärien ja asiakkaiden kulutustottumusten muutokset voidaan nähdä myös mahdollisuutena tuoda muita musiikkikirjastopalvelun osia asiakkaiden tietoisuuteen. Tästä esimerkkinä Rikkilä mainitsee Tampereella ideoidun Metso

LIVE -konseptin, jonka tarkoituksena on tuoda elävää musiikkia kirjaston asiakkaille keikkojen muodossa sekä nostaa esille musiikkiosaston aineistoa.

Kirjastot ovat myös laajentaneet toimintaansa Internetin puolelle, tästä esimerkkinä useammassa kirjastossa käyttöönotettu Naxos Music Library -palvelu sekä lisääntynyt sosiaalisen median käyttö. (Rask-Jussila 2015.) Sosiaalisen median avulla kirjastot voivat mainostaa ja tiedottaa asiakkaita musiikkipalveluista ja -tapah- tumista. Rask-Jussila (2015) mainitseekin artikkelissaan HelMet-kirjastojen #Saun- diholvi-kampanjan, joka keräsi paljon huomiota Tikkurilassa sijaitsevalle musiikkiva- rastolle julkaisemalla levyarvioita sosiaalisessa mediassaan. Sosiaalisen median li- säksi Internetistä löytyy kaikille kirjastoille yhteinen Musiikkikirjastot.fi -sivusto, jonka Musiikin ytimessä -blogiin kootaan kaikki kirjastojen musiikkitapahtumien ilmoitukset samalle sivulle (Musiikkikirjastot.fi).

Internetissä toimivaan musiikkitarjontaan kuuluu myös musiikinopetuksen verkko- palvelu Rockway. Vuonna 2007 perustettu Rockway tarjoaa laajan valikoiman mu- siikinopettajien toteuttamia verkkokursseja, joiden avulla on mahdollista opetella useiden eri soittimien soittamista. Kurssien kirjo on laaja, ja ne kattavat laaja-alai- sesti monia musiikin tuottamisen ja soittamiseen kuuluvia teemoja, kuten soitinten perusteet, eri genret ja tyylilajit, soitinten huolto, säveltäminen sekä äänittäminen. (Rockway [viitattu 16.10.2018]). Rockway ylläpitää myös blogia, ja sen tarjontaan kuuluu myös Rockway Live!, kaksituntinen kitaransoittoon keskittyvä suora lähetys. Rockway Live! -lähetysjä järjestetään joka maanantai- ja keskiviikkoiltana. (Rock- way)

Rockway tekee aktiivisesti yhteistyötä monien kirjastojen ja kirjastokimppojen kanssa, ja käyttöoikeudet hankkineiden kirjastojen asiakkailta on mahdollisuus käyt- tää tarjolla olevia kursseja. Tähän mennessä Heili-, Helmet-, Keski-, Kirkes-, Kyyti- , Lastu-, Outi-, Piki-, Ratamo-, Vaara-, Vaski- ja Eepos-kirjastot, sekä Lapin kirjastot ovat hankkineet käyttöoikeudet palveluun. Palvelun käyttäminen edellyttää voimas- saolevaa kirjastokorttia palvelun hankkineeseen kirjastokimppaan. Kortin numero sekä PIN-koodi toimivat käyttäjätunnuksena ja salasananana palveluun, kun sivusto on avattu kirjastokimppan oman Rockway-linkin kautta. Nämä itsenäiset linkit löytyvät

kirjastokimppojen omilta kotisivuilta, joiden lisäksi linkit on mahdollista löytää kootuna Musiikkikirjastot.fi -sivuston luomalta Rockway-aiheiselta sivulta. (Musiikkikirjastot.fi, Rockway – soitonopetuksen verkkokursseja kirjastosta)

3.2 Kirjastot, tekijänoikeus ja musiikki

Suomen tekijänoikeuslaki (L 8.7.1961/404.) takaa kirjallisen tai taiteellisen teoksen luojalle tekijänoikeuden, kun määrätty kriteerit täyttävä teoskynnys ylittyy. Tekijänoikeus tuottaa teoksen luojalle taloudellisia oikeuksia, joihin lukeutuu muun muassa yksinomainen oikeus määrätä teoksesta, kappaleiden valmistamisesta, sekä teoksen yleisön saataviin saattamisesta. Yleisön saataville teos voidaan saattaa johtimien avulla tai johtimitta, joka mahdollistaa sen, että teos on saatavilla yleisön valitsemasta paikasta heidän valitsemana ajankohtanaan. Tämän lisäksi teos voidaan saattaa yleisön saataville tarjoamalla se myytäväksi, lainattavaksi tai vuokrattavaksi, tai esittämällä teos julkisesti. (L 8.7.1961/404 1–2 §)

Kirjastojen osalta tekijänoikeus ja teosten käyttö ilmenee vahvimmin teoksen saattamisena asiakkaiden saataville joko johtimitse tai johtimitta, kuten esimerkiksi kirjallisuutena, levyinä, sekä muuna aineistona. Kirjaston toiminnan kannalta tärkeäksi nouseekin tekijänoikeuslain 19 §, jonka mukaan teosta voi levittää edelleen sen jälkeen, kun se on tekijän suostumuksella myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu Euroopan talousalueen sisällä. (L 8.7.1961/404 19 §.) Tämä on kirjastojen toiminnan elinehto, sillä kirjaston pääasiallinen toiminta perustuu juurikin teosten levittämiseen ja niiden saataville saattamiseen.

Poroila (2006, 62) kirjoittaa, että ilman ihmisten luovaa toimintaa ei olisi kirjastojaan. Tästä syystä tekijänoikeuksista huolehtiminen on kirjastojen kannalta välttämätön mutta samalla myös ristiriitainen ilmiö, sillä oikeuksien olemassaolo, valvonta sekä korvausten maksu ovat kaikki välttämättömyyksiä kirjaston toiminnan ja monipuolisen kulttuurikokoelman säilyttämiseksi, mutta samaan aikaan tekijänoikeudet myös voivat rajoittaa kirjaston toimintaa ja palvelua. Jotkin palvelut ovat omalta osaltaan riippuvaisia siitä, että oikeudenhaltija myöntää luvan ja että siihen kuuluvat maksut hoidetaan. Vahvimmin tämä kirjastoissa näkyy elokuvien lainauksessa ja

hankinnassa. Näistä syistä kirjastoissa on syytä pitää huolta siitä, että tekijänoikeuden sisällöstä pysytään perillä ja oikeuksien toteutumista valvotaan osana kirjaston toimintaa. (Poroila 2006, 62–63.)

Kirjaston tiloissa yleisimpiä teosten käyttömuotoja Poroilan (2006, 67) mukaan ovat tekstin lukeminen, visuaalisten teosten katsominen, äänitallenteiden kuunteleminen, pelaaminen sekä tietoverkon käyttäminen. Yleisesti ottaen kirjaston kokoelmiin kuuluvalla aineistolla ei ole tekijänoikeudellisia esteitä, jotka vaikuttaisivat esimerkiksi aineiston käyttämiseen ilman erillistä lupaa. Esimerkiksi painetun tekstin osalta on lähestulkoon aina kyseessä julkaistuista ja samalla myös julkistetusta teoksesta, jota voi näyttää yleisölle vapaasti. Sama pätee pitkälti myös musiikkiaineiston kohdalla: musiikin kuuntelemiseen kirjaston tiloissa ei ole tarvetta kysyä yksilöityä lupaa, koska kuuntelemisen osalta asiat on hoidettu lisenssimaksun avulla, jota kunnat maksavat Teostolle ja Gramexille kerran vuodessa. Lisenssimaksun suuruus muodostuu kunnan asukaslukuun suhteutettuna. (Poroila 2006, 67–69.)

Huomionarvoista on se, että kaikenlainen musiikin kuuntelu kirjastossa lasketaan julkiseksi esittämiseksi, vaikka kyseessä olisikin esimerkiksi kuulokkeilla kuunneltu musiikki. Tämä ei kuitenkaan vaadi mitään erillistä lupaa. Tämä tulkinta johtuu siitä, että kuka tahansa voi tulla kuuntelemaan musiikkia kirjastoon. Lupaa tarvitaan esimerkiksi silloin, kun kirjasto toimii musiikin esittäjänä. Näissä tapauksissa kirjasto on velvollinen maksamaan korvausta käytetyn musiikin osalta. (Poroila 2006, 68–69.)

4 TUTKIMUSONGELMA JA -MENETELMÄT

4.1 Tutkimusongelma

Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa kirjastojen CD-kokoelmien tilannetta sekä kerätä asiakkaiden mielipiteitä kirjastojen tarjoamista kokoelmista. Vastauksia haettiin myös kysymyksiin, kuten millaista aineistoa asiakkaat normaalisti lainaavat ja millaista musiikkia he mahdollisesti toivoisivat kirjaston tarjoavan. Tavoitteena oli myös selvittää syitä, jotka vaikuttavat siihen, minkä vuoksi asiakkaat lainaavat tai eivät lainaa musiikkia kirjastosta. Näiden lisäksi tarkastelun kohteena oli asiakkaiden musiikin kulutustottumukset yleisemmin, kuten millaisia palveluita he nykyään käyttävät musiikin kuunteluun.

Aihe on mielestäni tutkimisen arvoinen, sillä pelkät tilastotiedot lainausluvuista eivät kerro koko totuutta tämän hetkisestä musiikin lainaamisen tilasta tai esimerkiksi sitä, miksi lainausluvut ovat laskussa ja mitkä asiat tähän muutokseen vaikuttavat. Tehdyn tutkimuksen tarkoituksena olikin kerätä ajankohtaista ja suuntaa-antavaa tietoa nykytilanteesta.

Tutkimusongelman ratkaisemiseksi sekä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan opinnäytetyön tutkimusosuus jakaa kuuteen eri tutkimuskysymykseen:

1. Kuinka tärkeäksi kirjaston asiakkaat kokevat CD-kokoelman?
2. Mitä mieltä asiakkaat ovat kirjaston tarjoamasta CD-kokoelmasta?
3. Millaista musiikkia kirjastosta lainataan?
4. Mikä saa asiakkaat lainaamaan musiikkia kirjastosta? Mikä taas vaikuttaa siihen, että musiikkia ei lainata?
5. Millaista musiikkia asiakkaat toivovat saatavaksi kirjastoon?
6. Mitä muita palveluita kirjaston asiakkaat käyttävät musiikin kuunteluun?

Vastauksia näihin tutkimuskysymyksiin lähdettiin hakemaan kvantitatiiviseen tutkimukseen perustuvan kyselytutkimuksen avulla.

4.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisessa, eli määrällisessä tutkimuksessa, selvitetään kysymyksiä, jotka liittyvät lukumääriin ja prosentteihin (Heikkilä 2005, 16). Tästä syystä keskeistä kvantitatiivisessa tutkimuksessa on määrällisen, numeerisesti mitattavan havaintoaineiston kerääminen, joka voidaan saattaa tilastollisesti käsiteltävään muotoon ja jonka pohjalta saatuja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoin ja kuvioin. Muita tutkimuksen kohteena olevia piirteitä määrällisessä tutkimuksessa ovat ilmiöiden syy-seuraussuhteet ja niissä tapahtuneet muutokset (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 139–140; Heikkilä 2008, 16–17).

Kanasen (2011, 17–18) mukaan kvantitatiivisen tutkimuksen edellytyksenä on tuntee jo entuudestaan tutkittavana olevaa ilmiötä sekä siihen liittyviä tekijöitä. Tämä johtuu siitä, että tutkimuksen kannalta oleellisia mittauksia ei voida suorittaa, ellei jo valmiiksi tiedetä, mitä ollaan mittaamassa. Vasta kun tutkittavana oleva ilmiö on täsmentynyt riittävän hyvin, voidaan sitä alkaa mittaamaan kvantitatiivisin menetelmin, kuten esimerkiksi kyselytutkimuksessa olevin kysymyksin. Kyselyssä käytettävät kysymykset muodostetaan ilmiöön liittyvistä muuttujista eli tekijöistä, joista tutkittava ilmiö koostuu.

Tarvittavat tiedot kvantitatiivisen tutkimuksen tekemiseksi on mahdollista hankkia valmiista, muiden kokoamista lähteistä kuten tilastoista, tietokannoista tai rekistereistä. Useasti tutkimus kuitenkin toteutetaan keräämällä tutkimusaineisto itse joltain määrällisen tutkimuksen menetelmää käyttäen, joka määräytyy tutkimuksen tavoitteen mukaan. Asetetun tutkimusongelman pohjalta päätetään esimerkiksi siitä, mikä on tutkimuksen kohderyhmä ja millaista menetelmää tiedon keräämiseen käytetään. Määrällistä tutkimusta tehtäessä yleisimpiä menetelmiä ovat erilaiset kysely-, tilasto- ja haastattelututkimukset (Heikkilä 2008, 18–19).

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään vastaamaan kysymyksiin kuten ”mikä?”, ”missä?”, ”kuinka usein?” sekä ”kuinka paljon?”. Keskeistä määrälliselle tutkimuk-

selle on tarpeeksi suuren otoksen saaminen, jotta se edustaa tutkittua ilmiötä mahdollisimman hyvin. (Heikkilä 2008, 16–17.) Tutkimuksen otos koostuu tutkittavan ilmiön piiriin kuuluvista havaintoyksiköistä, eli tutkimuskohteista, joiden edellytetään edustavan koko joukkoa eli perusjoukkoa. Otoksen vastaajilta saatuja tutkimustuloksia pyritään yleistämään siten, että saadut tulokset edustavat koko joukkoa, jota tutkittava ilmiö koskettaa (Kananen 2011, 17–18).

Jotta saatuja tuloksia on mahdollista yleistää käsittämään koko joukkoa, täytyy tutkimusta tehdessä miettiä tarvittavan otoksen kokoa. Pienemmän perusjoukon sisältävissä tutkimusten kohdalla on parempi otannan sijaan toteuttaa kokonaistutkimus, jossa tutkitaan jokainen tutkittavaan perusjoukkoon kuuluva jäsen. Otantatutkimuksen tekeminen on parempi vaihtoehto tapauksissa, joissa tutkittava perusjoukko on liian suuri tai siihen liittyy muita ratkaisevia tekijöitä, kuten tutkimisen monimutkaisuus tai nopea tiedontarve. (Heikkilä 2008, 33–34.) Tästä syystä Heikkilä mainitseekin, että otantaan päädyttäessä on otoksen oltava edustava pienoiskuva tutkittavasta perusjoukosta, jolloin tuloksia voidaan pitää luotettavina.

Kvantitatiivinen tutkimus valikoitui opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi, sillä tutkimusongelman ratkaisemiseksi määrällisen tutkimuksen toteuttaminen toimii laadullisia menetelmiä paremmin.

4.3 Kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä

Kyselytutkimus on yksi kvantitatiivisen tutkimuksen yleisimmistä ja käytetyimmistä tiedonkeruumenetelmistä. Suunnitelmallisesta kysely- tai haastattelututkimuksesta käytetään myös nimitystä survey-tutkimus, jossa aineisto kerätään tutkimusta varten kehitetyllä tutkimuslomakkeella. Tutkimuslomake on kvantitatiivista tutkimusta, jossa tutkittava perusjoukko on laaja, tehtäessä taloudellinen ja samalla tehokas tapa kerätä tietoa. (Heikkilä 2008, 18–19.) Tämän lisäksi kyselytutkimuksen tuloksien läpikäyminen on tutkijan kannalta helppoa, sillä kaikilla vastaajilla tiedetään olevan sama lomake. Nykyisin kyselytutkimus voidaan suorittaa useassa eri muodossa, kuten paperisena lomakkeena tai sähköisessä muodossa tietokoneavusteisesti tai internetin välityksellä (Holopainen & Pulkkinen 2008, 42).

Ennen kuin kyselylomakkeen laatiminen voidaan aloittaa, täytyy tutkimuksen tavoite sitä ennen olla täysin selvillä. Heikkilän (2008, 47) mukaan tämä edellyttää tutkimusongelman pohtimista ja täsmentämistä, tutkimusasetelman valitsemista ja suunnittelua, käsitteiden tarkkaa määrittelyä sekä kirjallisuuteen tutustumista. Jo suunnitteluvaiheessa tulee ottaa aineiston käsitteleminen huomioon, eli millä keinoin ja mitä ohjelmistoja käyttäen saatuja tuloksia tarkastellaan ja käsitellään. Tämä vaatii tutkijalta käytettävien ohjelmien käyttötaitoa, kuten millä tavoin tiedot syötetään ohjelmaan ja kuinka saadut tulokset raportoidaan.

Onnistuneen kyselytutkimuksen ja lomakkeen toteuttaminen on monivaiheinen prosessi, jossa korostuvat suunnittelun tärkeys sekä lomakkeen kysymysten määrittely, sillä yksi kyselylomakkeen tärkeimmistä tavoitteista on muuntaa tutkijan tiedontarve vastaajalle sopiviksi kysymyksiksi. Tämän vuoksi lomakkeen suunnittelussa tulee ottaa huomioon useita eri seikkoja, kuten kyselyn pituus, ulkoasu, kysymysten rakenne, järjestys ja yksikäsitteisyys sekä lopuksi testata kyselylomakkeen toimivuutta (Holopainen & Pulkkinen 2008, 42–43).

Lomakkeen kysymykset voivat olla rakenteeltaan avoimia tai suljettuja. Avoimet kysymykset ovat yleisempiä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta tehtäessä, mutta niitä käytetään myös kvantitatiivisissa tutkimuksissa. Avointen kysymysten avulla tutkija voi kysyä muun muassa spontaaneja mielipiteitä tai saada vastauksia, joita ei etukäteen huomattu tai odotettu kysymysten rajaamattomuuden ansiosta. Syvähaastattelusta ja muista laadullisista metodeista poiketen kysely- ja haastattelututkimuksessa käytettävät avoimet kysymykset suunnitellaan useasti siten, että ne rajaavat vastaajan ajatusten suuntaa. Suljetut eli strukturoidut kysymykset ovat lyhyempiä, rajatumpia ja niissä on valmiiksi määritelty eri vastausvaihtoehdot. Tällaisissa kysymyksissä on huomioitava, että vastausvaihtoehdot kattavat kaikki mahdollisuudet ja poissulkevat toisensa. Suljetut kysymykset yksinkertaistavat vastaus-ten käsittelyä, sillä niitä voidaan helposti tarkastella tilastollisesti. Tämä johtuu siitä, että kaikilla kyselyn vastaajilla tiedetään olevan sama lomakepohja, josta tulokset voidaan helposti siirtää tarkasteltavaksi taulukkoon tai ohjelmistoon. (Holopainen & Pulkkinen 2008, 42–43; Heikkilä 2008, 49–51).

Kysymysten muotoiluun tulee kiinnittää erityistä huomiota kyselylomaketta laatiessa, sillä huonosti muotoillut kysymykset ovat yksi isoimmista virheiden aiheuttajista, ja ne voivat pahimmillaan pilata koko tutkimuksen. (Heikkilä 2008, 47.) Tämän vuoksi kyselylomakkeen testaaminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä sen avulla voidaan selvittää lomakkeen mahdolliset virheet ja puutteet. Tästä syystä Holopainen ja Pulkkinen (2008, 43) ovatkin sitä mieltä, että kyselylomakkeen tekeminen on jatkuva prosessi, jonka aikana lomake käy läpi useita muokkausvaiheita niin kauan, kunnes korjattavaa ei enää ole löydettävissä.

Tämän opinnäytetyön kohdalla kyselytutkimus valikoitui käytettäväksi menetelmäksi sen vuoksi, että päällimmäisenä tavoitteena on selvittää laajan joukon mielipiteitä ja tottumuksia. Tästä syystä tutkittavaan aiheeseen varta vasten suunniteltu kyselylomake toimii erinomaisesti sen taloudellisuuden ja tehokkuuden ansiosta, ja saatuja tuloksia voidaan tarkastella tilastollisesti.

4.4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimus toteutettiin kirjastojen asiakkaille suunnattuna kyselytutkimuksena, johon oli mahdollista vastata joko sähköisesti Webropolin kautta tai paperisella lomakkeella muutamassa Etelä-Pohjanmaan alueen kirjastossa. Paperisia kyselylomakkeita jaettiin Lapuan, Kauhavan, Ylistaron, Nurmon sekä Seinäjoen kirjastoihin, kun taas Webropol-kysely oli kaikille avoimena julkisena linkkinä koko tutkimuksen ajan. Kysely toteutettiin 27.8. – 17.9.2018 välisenä aikana, kestäen kokonaisuudessaan kolme viikkoa sekä kirjastoissa että Internetissä.

Kysely koostui yhteensä 11 kysymyksestä, joista kaksi ensimmäistä käsittelivät vastaajien ikää ja sukupuolta. Lopuista yhdeksästä kysymyksestä kaksi oli valintakysymyksiä, kuusi monivalintakysymystä sekä yksi avoin kysymys. Valintakysymykset liittyivät asiakkaiden mielipiteeseen kirjaston musiikkiosaston CD-kokoelmasta sekä kokoelman käyttötiheydestä, kun taas monivalintakysymykset olivat huomattavasti laajempia omia kokonaisuuksiaan, joissa kysyttiin vastaajien musiikinkulutustottumuksia, lainattavan musiikin genrejä, sekä syitä musiikin lainaamiseen ja ei-lainaa-

miseen. Kyselyn ainoassa avoimessa kysymyksessä vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa heille tärkeän musiikin genren nimi, johon kuuluvaa musiikkia he toivoisivat enemmän olevan tarjolla kirjastojen kokoelmissa.

Lomaketta testattiin useampaan otteeseen sekä itsenäisesti että muutaman testihenkilön avustuksella. Saatujen testitulosten ja testaajien muokausehdotusten pohjalta lomake kävi läpi useita muokkausvaiheita, joiden avulla lomakkeesta saatiin mahdollisimman kattava, yksiselitteinen ja toimiva. Tarkoituksena oli luoda mahdollisimman monipuolinen ja eri mielipiteet kattava kysely, jotta saatiin vastauksia asetetuille tutkimuskysymyksille. Samaan aikaan tavoitteena oli luoda tarpeeksi lyhyt kysely, jotta vastaaminen olisi helppoa ja nopeaa.

Paperilomaketta varten kyselystä tehtiin oma versionsa, joka sisälsi kaiken saman kuin verkossa toteutettu Webropol-kysely. Päätöksen takana oli tarkoitus saada koko kysely mahtumaan yhdelle kopiopaperille, jotta uusien lomakkeiden tulostus olisi helpompaa ja taloudellisempaa.

Edellä mainittuihin viiteen kirjastoon vietiin paperisten kyselylomakkeiden lisäksi pieni posterit, joka sisälsi lyhyen esittelyn kyselyn tarkoituksesta sekä kyselyn tekijästä. Lisäksi postereihin sisällytettiin kyselyn Webropol-linkki, jota käyttämällä posterin näkevät asiakkaat pystyivät vaihtoehtoisesti vastaamaan kyselyyn Internetissä. Posterien ohella kyselystä tiedotettiin sosiaalisessa mediassa, lähipiirissä, sähköpostitse sekä muissa yhteyksissä. Sosiaalisessa mediassa itseni lisäksi myös kolme kirjastoa, joihin olin paperisia kyselylomakkeita vienyt, tiedotti asiakkaitaan kyselystä jakamalla suoran linkin Facebook-syötteessään.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Tulosten tarkastelu

Lähtiessäni tarkastelemaan ja analysoimaan saatuja tuloksia jaoin kyselomakkeen kolmeen osaan, ensimmäinen keskittyen kysymyksiin, jotka koskivat vastaajia sekä heidän yleistä mielipidettään CD-kokoelmasta. Toinen osa käsittää vuorostaan ne viisi (5) kysymystä, joissa tarkastellaan tarkemmin eri osa-alueita kuten vastaajien lainaus- ja kuuntelutottumuksia sekä sitä, mikä saa vastaajat lainaamaan musiikkia ja mitkä asiat puolestaan vaikuttavat siihen, että musiikkia ei lainata. Viimeisessä ja kolmannessa osassa käsitellään asiakkaiden käyttämiä laitteita sekä muita käytettäviä musiikkipalveluita.

Useat kysymyksistä toteutettiin monivalintakysymyksinä, antaen vastaajille mahdollisuuden valita useamman vaihtoehdon. Tulosten tarkastelussa käytettävät prosenttiluvut näiden kysymysten kohdalla kuvaa sitä, kuinka moni vastaaja oli valinnut kyseisen vaihtoehdon. Tarkemmat tiedot vastaajien määrästä sekä vastausten määrästä on lisätty näitä kohtia kuvaaviin taulukkoihin ja muuhun grafiikkaan.

5.2 Vastaajat

Kyselyyn saatiin yhteensä 133 vastausta kolmen viikon aikana, joista 81 oli täytetty Webropolissa, ja loput 52 vastausta saatiin paperisilla lomakkeilla. Tulosten analysointia helpottamaan vein paperisten vastauslomakkeiden tiedot myös Webropoliin, jolloin pystyin hyödyntämään palveluun sisältyvää analyysityökalua sekä tarkastelemaan kaikkia vastauksia helposti samasta paikasta.

Saatujen vastausten lisäksi Webropol-kyselyn linkki oli avattu yhteensä 672 kertaa ilman lähetettyä vastausta. Vaikka luku vaikuttaa hyvinkin korkealta, voi tämä johtua monesta eri seikasta, kuten esimerkiksi kyselyn sopivuudesta, aiheen kiinnostavuudesta tai kyselyä on voitu myös tarkastella etukäteen ennen siihen vastaamista. Kyselyn aihe voi hyvinkin nopeasti karsia potentiaalisista vastaajista ne, jotka eivät koe

kyselyä tärkeäksi itsensä kohdalla tai kuuluvat ei-käyttäjien ryhmään kyselyn aiheen osalta.

Kyselyyn vastanneista 89 oli naisia ja 41 miehiä. Kolmessa (3) lomakkeessa sukupuolta koskeva osio oli jätetty tyhjäksi. Vastaajien ikää tarkastellessa oli positiivista nähdä, että jokaiseen vaihtoehtoon saatiin vastauksia, mikä tarkoitti sitä, että kysely oli tavoittanut kaikkiin ikäryhmiin lukeutuvia henkilöitä. Ainoastaan yksi (1) lomake oli jätetty ilman iän merkitsemistä. Kaikkein suurimmaksi ikäryhmäksi nousi 26–35-vuotiaat. Heitä oli 38, 28,8% kaikista vastaajista. Toiseksi suurimmat ikäryhmät olivat alle 25-vuotiaat ja 36–45-vuotiaat, molempia 26, eli 19,7% vastaajista per ryhmä. Pienimmät edustetut ryhmät olivat 66–75-vuotiaat sekä yli 75-vuotiaat, joita molempia oli 3. Tämä kattoi 2,3% vastaajista per ryhmä.

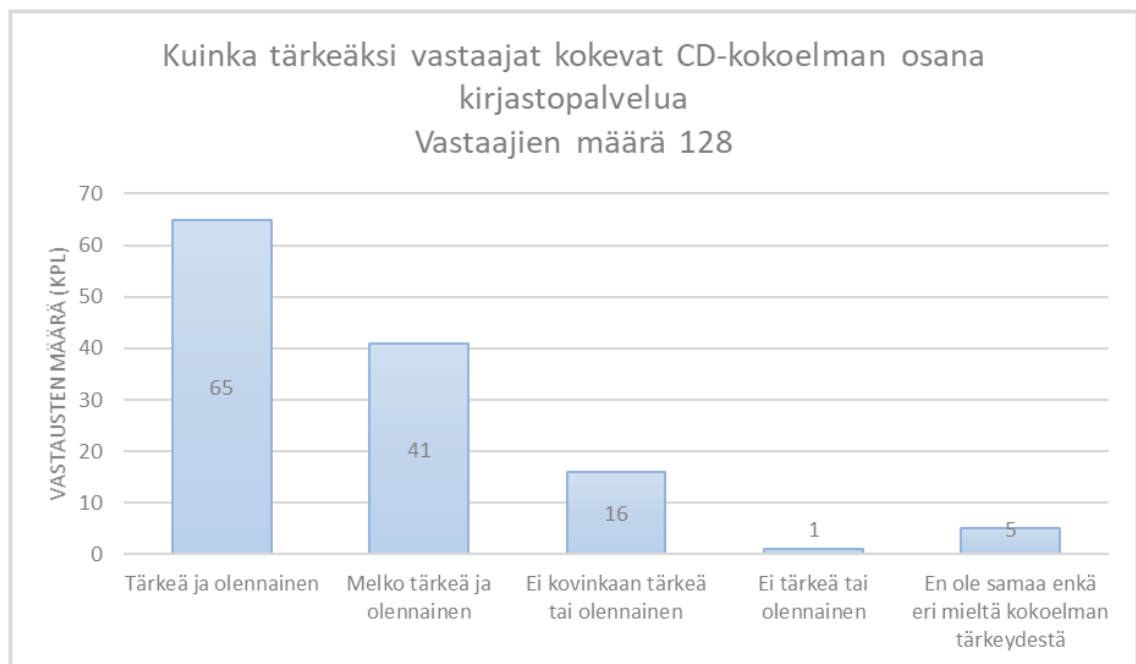
Taulukko 1. Vastaajien ikäjakauma.

	Vastaajat kpl	Prosenttiluku
Alle 25	26	19,7 %
26-35	38	28,8 %
36-45	26	19,7 %
46-55	24	18,2 %
56-65	12	9,1 %
66-75	3	2,3 %
Yli 75	3	2,3 %
Yhteensä	130	100 %

CD-kokoelman tärkeyttä käsittelevään kysymykseen saatiin yhteensä 128 vastausta, viisi (5) vastaajaa jättäen vastaamatta (Kuvio 1). Ylivoimaisesti suurin osa vastaajista koki kokoelman olevan vähintäänkin melko tärkeä osa kirjastopalvelukonaisuutta. Tärkeäksi ja olennaiseksi kokoelman koki yhteensä 65 vastaajaa, mikä

kattoi hieman yli puolet (50,8%) kaikista vastauksista. Melko tärkeäksi sen koki vuorostaan 41 vastaajaa, mikä vastasi 32% vastauksista. Ei kovinkaan tärkeä -vaihtoehto sai 16 vastausta, 12,5% vastaajista, ja ei tärkeä -vaihtoehto ainoastaan yhden (1) vastauksen (0,8% vastauksista).

Saatujen vastausten perusteella voitaneen sanoa, että musiikkikokoelma on pitänyt asemansa pienentyneestä lainauksesta huolimatta hyvin, ja sille löytyy yhä arvostusta ja käyttöä kirjaston asiakkaiden keskuudessa. Lisäksi saaduista vastauksista ilmenee, että myös ei-käyttäjät näkevät CD-kokoelman arvon, vaikka he itse eivät kuuluakaan kyseisen kirjastonpalvelun osan käyttäjäkuntaan.

Kuvio 1. CD-kokoelman tärkeys.

5.3 Musiikin lainaus ja kuuntelutottumukset

Lainattavan musiikin genrejä tarkastellessa on huomattavissa hyvinkin suurta vaihtelevuutta vastausten välillä. Tästä huolimatta tuloksissa oli myös hyvin suurta heittoa, määrättyt genret saaden huomattavasti enemmän vastauksia kuin toiset. Eniten

lainatuksi genreksi nousikin pop-musiikki, vaihtoehto keräten yhteensä 61 vastausta. Tämä käsittää lähes puolet kaikista kyselyyn vastanneista 46,2% osuudella. Rock-musiikki oli lähellä toiseksi lainatuimpana genrenä, keräten 54 vastausta, joka puolestaan kattoi 40,9% kaikista vastaajista. Muita eniten lainattuja genrejä olivat heavy/metal 32 vastauksella ja hip hop/rap 29 vastauksella. Kaikki yllä mainitut genret olivat myös eniten kuunneltujen genrejen joukossa IFPI:n ja Teoston vuonna 2017 toteuttamassa tutkimuksessa, jota olen käsitellyt tässä työssä aiemmin teoriaosuudessa. (Kyyrä ym. 2017.) Listassa korkealle sijoittunut iskelmä oli suosittua myös tämän tutkimuksen vastaajien parissa, keräten 22 vastausta, joka vastasi 16,7% kaikista vastaajista.

Lastenmusiikki kuului myös eniten lainattujen joukkoon, keräten yhteensä 29 vastausta, eli 22% kaikista vastaajista. Lastenmusiikki on jo pitkän aikaa ollut suosittua kirjastoissa, sillä lapsiperheet ovat yksi suurimmista ja yleisimmistä kirjaston käyttäjäryhmistä.

Muita suosittuja genrejä olivat klassinen musiikki 22 vastauksella, elokuvamusiiikki 22 vastauksella, blues 18 vastauksella, sekä jazz 17 vastauksella. Vähiten edustusta saivat kansanmusiikki 3 vastauksella, folkmusiikki 3 vastauksella, punk 6 vastauksella sekä reggae 7 vastauksella.

Yhteensä 33 vastaajista kertoi kuuluvansa ei-käyttäjien ryhmään, jättäen musiikin lainaamisen kirjastosta kokonaan. Luku on kyselyn saamaan vastausmäärään suhteutettuna hyvinkin merkittävä, sillä kyseinen ryhmä kattaa neljänneksen (25%) kaikista vastaajista.

Kyselyn muu musiikki -vaihtoehto lisättiin sitä varten, että kysely ei sisältänyt kaikkia mahdollisia genrejä vastausvaihtoehdoissaan. Genrejen kirjo nykypäivänä on hyvin laaja, joten jonkinlaista rajausta oli tehtävä myös tämän suhteen kyselyä laadittaessa. Kyseinen vaihtoehto antoi vastaajille mahdollisuuden erikseen mainita vastausvalintojen ulkopuolelle jääneitä genrejä avoimen vastauksen muodossa.

Vastauksia tämä vaihtoehto sai yhteensä yhdeksän (9). Neljä (4) näistä vastauksista mainitsi rentoutusmusiikin, joista kaksi (2) kirjoitti tähän kategoriaan kuuluvan musiikin kuuluvan heidän eniten lainatun musiikin pariin. Kahdessa (2) vastauksista mainittiin Dance-musiikki, joka voidaan käsittää myös isompana kokonaisuutena,

kattaen useita eri genrejä ja alagenrejä. Kyselyn vaihtoehtoissa oleva elektroninen tanssimusiikki on yksi nykypäiväisistä esimerkkigenreistä, jonka voisi laskea kuuluvan tähän ryhmään.

Yksi (1) vastauksista mainitsi lainaavansa rockabillyä. Rockabilly on 50-luvun alkupuolella syntynyt genre, johon sekoittui vaikutteita countrymusiikista sekä rhythm and bluesista (usein lyhennetty R&B). Se on myös yksi ensimmäisistä ja varhaisimmista rock and rollin muodoista. (AllMusic) Loput kaksi (2) vastausta mainitsivat latinalaisen musiikin, toinen vastaajista tarkentaen kiinnostuksen syntyneen tanssiharrastuksen parissa.

Tuloksista näkyy, että lainattavissa genreissä on paljon vaihtelua, vaikka tutkimuksen toteutus rajoittui suurimmaksi osaksi melko pienelle toiminta-alueelle. Lisäksi jokainen kyselyyn sisällytetty genre sai vastauksia, mikä oli erittäin positiivista nähdä. Jotkin vaihtoehdot saivat huomattavasti vähemmän vastauksia, mutta tämäkin voi johtua esimerkiksi siitä, että kysely ei tällä kertaa tavoittanut kovinkaan montaa näitä genrejä kuuntelevia henkilöitä. Tästä huolimatta saadut tulokset kertovat, että musiikkia lainataan yhä edelleen hyvin monipuolisesti, ja vaikka määrättyt suosittummat genret painottuvatkin enemmän, löytyy kaikille mahdollisille musiikin genreille kuuntelijoita.

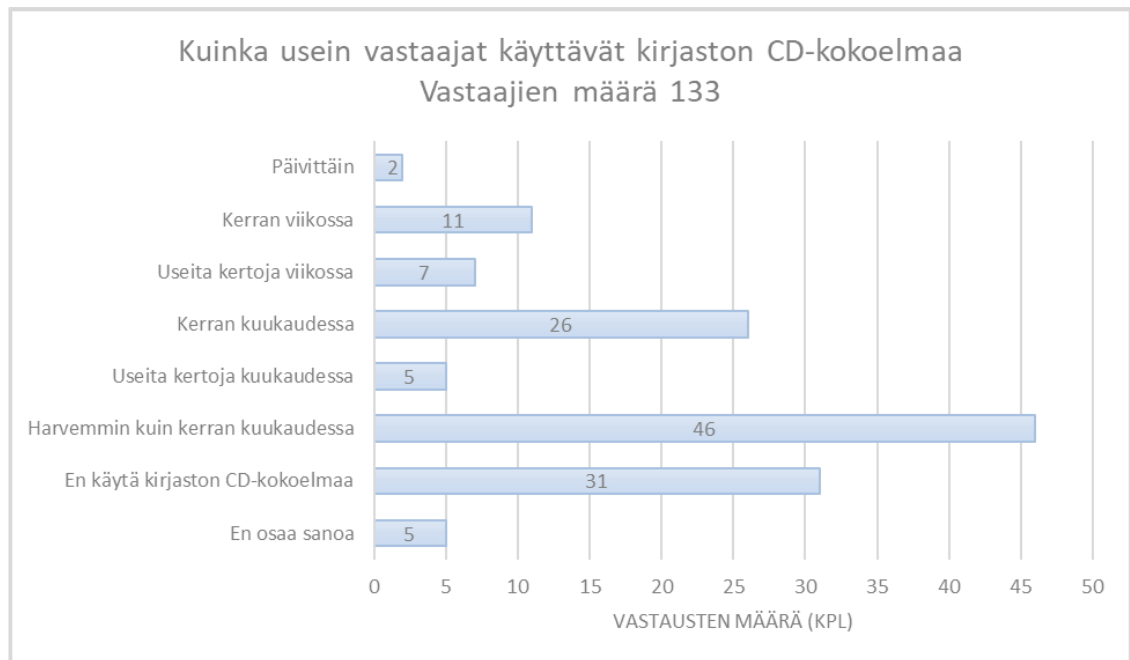
Taulukko 2. Millaista musiikkia vastaajat lainaavat kirjastosta.

Vastaajien määrä 132, vastausten määrä 410		
	Vastaukset kpl	Prosenttiluku
Pop	61	46,2 %
Rock	54	40,9 %
Heavy / Metal	32	24,2 %
Punk	6	4,6 %
Hip Hop / Rap	29	22 %
Elektroninen tanssimusiikki	8	6,1 %
Jazz	17	12,9 %
Reggae	7	5,3 %
Soul	9	6,8 %
Blues	18	13,6 %
Country	11	8,3 %
Klassinen	22	16,7 %
Ooppera	6	4,6 %
Iskelmä	22	16,7 %
Viihdemusiikki	11	8,3 %
Folkmusiikki	3	2,3 %
Kansanmusiikki	3	2,3 %
Hengellinen musiikki	13	9,9 %
Lastenmusiikki	29	22 %
Elokuvamusiiikki	22	16,7 %
Muu musiikki, nimeä genre	9	6,8 %
En lainaa musiikkia	33	25 %

CD-kokoelman käytössä vastaukset painoutuivat melko vahvasti kuukausittaiseen käyttötiheyteen, suurin osa vastaajista kertoen käyttävänsä kokoelmaa harvemmin kuin kerran kuukaudessa. Tämä vaihtoehto sai yhteensä 46 vastausta, mikä vastasi 34,6% kaikista vastaajista. Kerran kuukaudessa -vaihtoehto puolestaan sai 26 vastausta, mikä vastasi 19,6% kaikista vastaajista. Useampaan kertaan kuukaudessa kokoelmaa kertoi käyttävänsä 5 vastaajaa, kattaen 3,8% osuuden kaikista vastaajista. Jo pelkästään nämä kolme (3) vastausvaihtoehtoa keräsi reilusti yli puolet (57,9%) kaikista kyselyyn vastanneista.

Kokoelmaa aktiivisestikin käytäviltä saatiin myös hyvä määrä vastauksia. Päivittäin käytäviä oli yhteensä kaksi (2) vastaajaa, 1,5% vastaajista. Kyseinen vaihtoehto keräsi vähiten vastauksia kaikkiaan. Kerran viikossa -vaihtoehdon valitsi yhteensä 11 vastaajaa, 8,3% kaikista vastaajista. Useita kertoja viikossa -vaihtoehto puolestaan sai 7 vastausta, mikä vastasi 5,3% kaikista vastaajista.

Yhteensä 31 vastaajaa valitsi en käytä kirjaston CD-kokoelmaa -vaihtoehdon, kattaen 23,3% kaikista vastaajista. Tämä eroaa hieman aiemmin käsitellystä kysymyksestä, jossa tarkasteltiin lainattavia musiikin genrejä. Kyseisessä kysymyksessä en lainaa musiikkia kirjastosta -vaihtoehtoon tuli yhteensä 33 vastausta, joten heittoa on kahden (2) vastaajan verran. Kyse voi hyvin olla esimerkiksi väärän vaihtoehdon valinnasta, tai kyseiset vastaajat saattavat ajoittain selata kirjaston CD-kokoelmaa kuitenkin lainaamatta mitään.

Kuvio 2. Kuinka usein CD-kokoelmaa käytetään.

Seuraavassa kysymyksessä kartoitettiin, mikä saa kirjastoasiakkaat lainaamaan musiikkia kirjastosta. Vastauksia tähän kysymykseen saatiin yhteensä 132, yksi (1) vastaaja jättäen kohdan täyttämättä.

Kokoelman kattavuus oli yleisin syy, mikä sai kyselyyn vastanneet lainaamaan musiikkia. Vaihtoehto sai 55 vastausta, joka kattoi yhteensä 41,7% kaikista vastauksista. Muita tärkeitä lainaukseen vaikuttavia tekijöitä olivat uusien löytöjen tekeminen kokoelmista -vaihtoehto 48 vastauksella, mikä puolestaan vastasi 36,4% kaikista vastauksista. Lähellä tämän perässä oli CD-levyn välityksellä kuunnellusta musiikista saatava nautinto, vaihtoehto saaden yhteensä 45 vastausta.

Myös muihin vaihtoehtoihin saatiin hyvä määrä vastauksia. En osta CD-levyjä -vaihtoehto sai yhteensä 22 vastausta, ja CD-levyjen hyvä äänenlaatu -vaihtoehto puolestaan 12 vastausta. Huonon tai puutteellisen internetyhteyden vaikuttavan päätökseen mainitsi yhteensä neljä (4) vastaajaa. Musiikkia kirjastosta ei lainannut samat 33 vastaajaa, jotka valitsivat saman vaihtoehdon lainattavia genrejä käsittelevään kysymykseen (Taulukko 2).

Kaikkein kattavimmat vastaukset saatiin muu syy -kohdan kautta, johon vastaajat pystyivät itse lisäämään kysymyksen valmiiden vaihtoehtojen ulkopuolelle jääneitä asioita avoimen vastauksen muodossa. Tähän kohtaan saatiin yhteensä 18 vastausta.

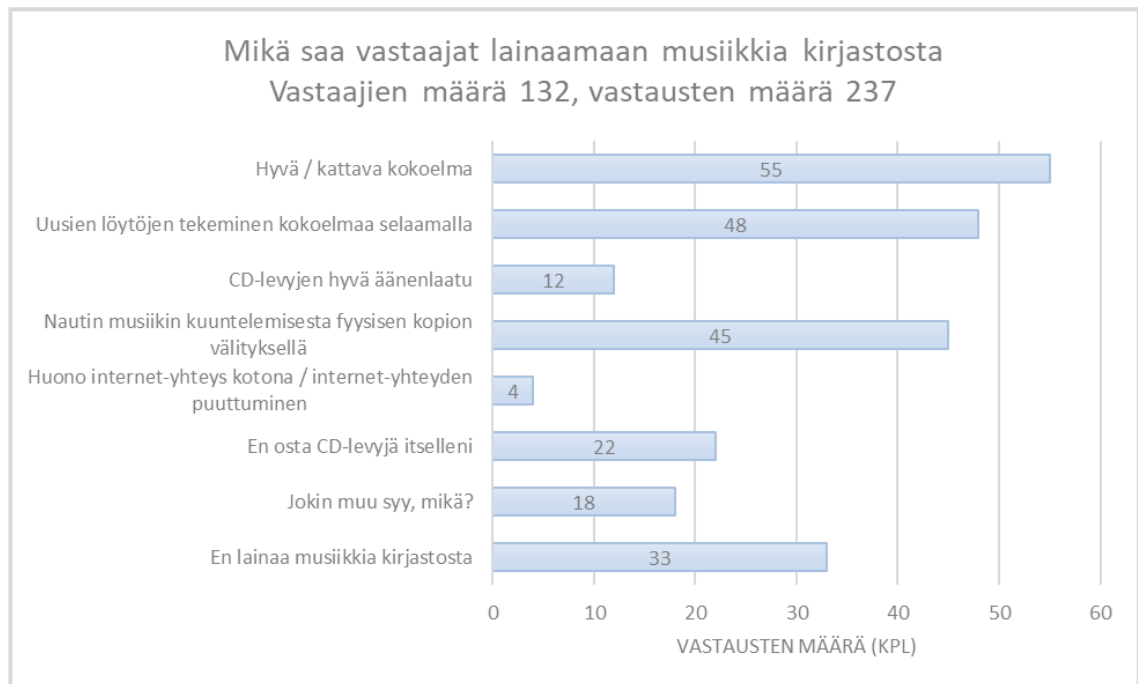
Useampaan kertaan vastauksissa toistui lastenmusiikki ja erityisesti kirjaston tärkeys lastenmusiikin välittäjänä. Yhteensä neljässä (4) vastauksista keskeisessä roolissa oli lastenmusiikki ja sen kuuntelu lastentyön parissa tai kotona. Tarkennuksena yksi (1) vastaaja kirjoitti lastenmusiikkia olevan melko huonosti saatavilla kirjaston ulkopuolella, kirjaston tarjoaman kokoelman olevan erittäin tärkeä lastentyön parissa ja varsinkin satutuokioiden vetämisessä. Yleisesti työhön musiikkia tarvitsi kaksi (2) muuta vastaajaa. Kumpaankaan näistä vastauksista ei kuitenkaan oltu tarkennettu, millaiseen työhön musiikkia käytettiin, joten myös nämä vastaukset voivat mahdollisesti kuulua jo yllä mainittuun lastentyöhön.

Matkustuksen, kuten työmatkojen, aikana kuunneltava musiikki tuli useamman kerran esille vastauksissa. Kaksi (2) vastaajaa tarkensi lainaavansa musiikkia juurikin työmatkoille autoon kuunneltavaksi. Näiden vastausten lisäksi kolme (3) muuta vastaajaa mainitsi lainaavansa musiikkia automatkoja varten, yksi (1) vastaaja tarkentaen matkustavansa pitkiä matkoja useaan kertaan viikossa.

Liikuntaa varten musiikkia lainasi yhteensä kaksi (2) vastaajaa, toinen vastaajista tarkentaen harrastavansa tanssia. Toiset kaksi (2) vastaajaa puolestaan kirjoitti lainaavansa musiikkia testimielessä. Ensimmäinen vastaajista tarkensi lainaavansa itseä kiinnostava albumeita ja päättäen sen jälkeisen kuuntelukokemuksen perusteella, mitkä albumeista hän voisi ostaa itselleen. Toinen vastaaja taas kertoi kokeilevansa monipuolisesti mielenkiintoa herättäviä albumeita sekä etsivänsä kokoelmasta levyjä, joita ei enää nykyisin löydy ostettavaksi. Lisäksi hän kirjoitti lainaavansa sellaisia levyjä, joita ei suoratoistopalveluiden kokoelmista löydy.

Lopuista kahdesta vastauksesta yksi (1) vastaaja mainitsi olevansa kiinnostunut nuottikirjoihin liittyvistä CD-levyistä, joissa soitettiin nuottikirjoissa olevia musiikkikappaleita. Viimeisen vastauksen vastaaja puolestaan kirjoitti, että Spotifysta ei löydy kaikkea, mikä saa hänet lainaamaan musiikkia kirjastosta.

Saaduissa vastauksissa oli yllättävän paljon samoja asioita useammassa vastauksessa, mutta kokonaisuudessaan vastaukset olivat hyvin monipuolisia. Vastaukset kattoivat monia asioita, jotka olisivat hyvin voineet sisältyä valmiiden vastausvaihtoehtojen pariin.

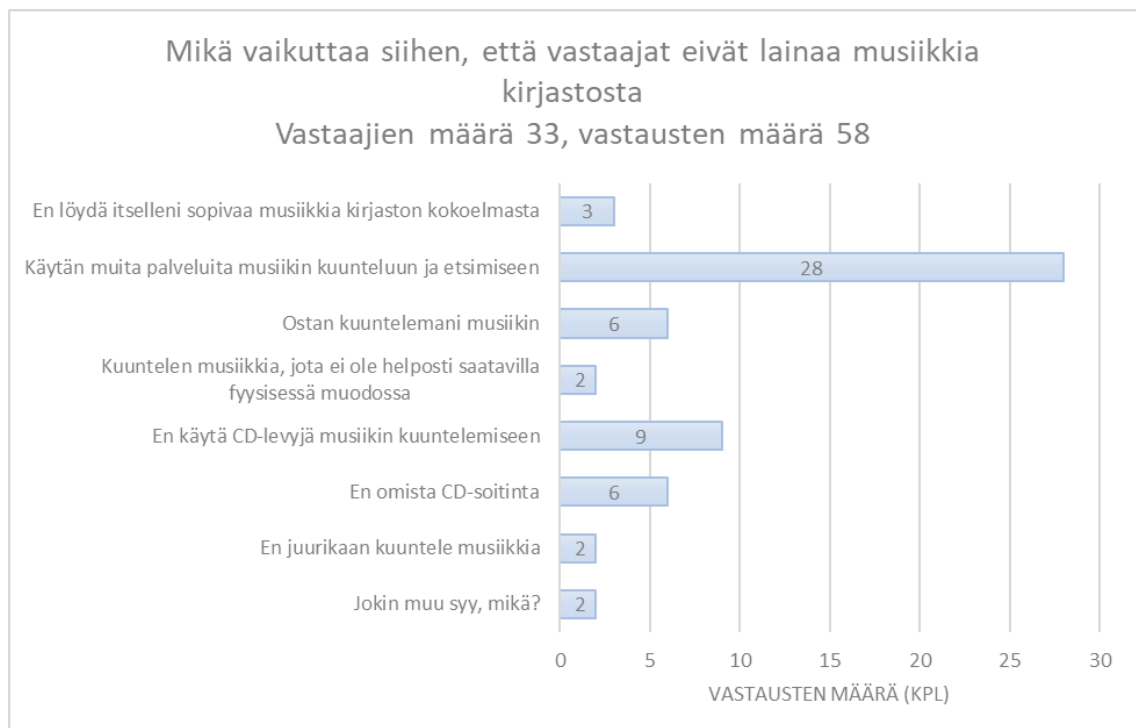
Kuvio 3. Mikä saa vastaajat lainaamaan musiikkia.

Kysely sisälsi erikseen jatkokysymyksen niille, jotka aiemmassa kysymyksessä valitsivat en lainaa musiikkia kirjastosta -vaihtoehdon. Kysymyksen tarkoituksena oli selvittää tarkemmin mahdollisia syitä, jotka vaikuttavat vastaajien päätökseen olla lainaamatta musiikkia.

Muiden palveluiden käyttö oli ylivoimaisesti suurin syy sille, miksi musiikkia ei lainattu kirjastosta. Kysymykseen saaduista 33 vastauksesta jopa 28 tuli tähän vaihtoehtoon, mikä vastasi 85,3% kaikista vastauksista. Toiseksi suurimmaksi syyksi vastaajat valitsivat CD-levyjien käyttämättömyyden musiikin kuuntelussa. Tämä vaihtoehto sai yhdeksän (9) vastausta, mikä vastasi hieman yli neljäsosaa (26,5%) kaikista vastaajista.

Kolmanneksi eniten vastauksia tuli ostan kuuntelemani musiikin -vaihtoehtoon kuudella (6) vastauksella, mikä kattoi 17,7% kyselyn vastaajista. Saman määrän vastauksia sai myös en omista CD-soitinta -vaihtoehto. Vastaajista kolme (3) ei löytänyt itselleen sopivaa musiikkia kirjaston kokoelmista. Yhteensä kaksi (2) vastaajaa valitsi en juurikaan kuuntele musiikkia -vaihtoehdon, ja toiset kaksi (2) taas kertoi kuuntelevansa musiikkia, jota ei helposti ollut saatavilla fyysisessä muodossa. Internetin ja musiikkiteollisuuden kehityksen mukana on syntynyt yhä laajempi kirjo artisteja, jotka julkaisevat musiikkiaan ainoastaan internetissä eri palveluissa ja sivustoilla tai jakavat musiikkinsa tiedostoina. Tämän vuoksi monien pienempien ja tuntemattomampien artistien tuotantoa voi olla vaikea tai jopa mahdoton löytää fyysisessä muodossa.

Loput kaksi (2) vastausta tulivat avoimeen kohtaan, jossa yksi (1) vastaajista mainitsi ajanpuutteen musiikin kuuntelulle vaikuttaneen hänen päätökseen olla lainaamatta musiikkia kirjastosta. Toinen vastaaja puolestaan kertoi, että CD-soitin löytyy ainoastaan autosta, mutta enemmän musiikkia tulee kuunneltua joko radion tai älypuhelimien välityksellä autolla matkustaessa.

Kuvio 4. Mitkä asiat vaikuttavat päätökseen olla lainaamatta musiikkia.

Kyselyn ainoassa avoimessa kysymyksessä kartoitettiin musiikin genrejä, joihin lukeutuvaa musiikkia toivottiin enemmän tarjolle kirjastojen kokoelmiin. Vastauksia tähän kysymykseen saatiin yhteensä 34, eli noin mikä on hyvä määrä ottaen huomioon, että kyseiseen kysymykseen vastaaminen oli valinnaista.

Eniten toivottiin lisää rock-, heavy- ja metallimusiikkia. Nämä genret esiintyivät yhteensä 13 vastauksessa, monesti useampi tai kaikki yllä mainituista genreistä samassa vastauksessa. Mielenkiintoisinta näissä vastauksissa oli se, että useassa vastauksessa oli kerrottu tarkemmin, millaista musiikkia näistä genreistä toivottiin enemmän. Eniten vastauksissa toivottiin lisää progressiivista rock- ja metallimusiikkia, mikä oli mainittu yhteensä kuudessa (6) vastauksessa. Yhden maininnan vastauksissa saivat hardcore metal, saksankielinen rock/heavymusiikki sekä rockabilly.

Kahdessa (2) vastauksista mainittiin uudet ja tuntemattomammat rock- ja metallibändit, jotka eivät mahdollisesti saa yhtä suurta huomiota kuin tunnetummat ja isommat bändit. Toisessa vastauksessa oli myös lisätty mukaan demolevyt ja muut pienjulkaisut kuten omakustanteet, joita kirjastoista harvemmin löytyy. Näiden vastausten lisäksi yksi (1) toinen vastaaja toivoi kotimaisten pienempien bändien julkaisuja ja omakustanteita yleisesti, nimeämättä mitään määrättyä genreä.

Pop- ja rapmusiikkia toivottiin myös lisää useammassa vastauksessa. Nämä genret esiintyivät yhteensä seitsemässä (7) vastauksessa, joista kolmessa (3) mainittiin erikseen kotimainen pop ja rap ja yhdessä (1) ulkomainen hip hop ja rap. Pop ja rapmusiikin jälkeen kolmanneksi eniten toivottiin indie ja alternative musiikkia, jotka esiintyivät yhteensä kolmessa (3) vastauksessa. Alternative ei itsessään ole musiikin genre, vaan sillä tarkoitetaan useimmiten musiikkia, joka ei sovi sen hetkisen valtavirran tyyliin. Tästä huolimatta siihen sisältyy useita alagenrejä, joista yleisimpiä ovat alternative rock ja alternative pop. Indiemusiikki puolestaan on itse tuotettua ja julkaistua musiikkia.

Suurin yllätys vastauksissa tuli videopelimusiikin osalta, jota kirjastojen kokoelmiin toivoi yhteensä 4 vastaajaa. Videopelimusiikkia on aiemmin pidetty ”alhaisempana” musiikin muotona verrattuna esimerkiksi elokuvia ja televisiosarjoja varten tehtyihin soundtrackeihin, mutta kuluvan vuosikymmenen aikana on kuitenkin nähty muutosta tämänkin saralla. Yksi tuoreimmista esimerkeistä on The Guardian -lehden

artikkeli aiheeseen liittyen. Artikkelissa on mainittu Spotifyn käyttötilasto, jota tarkastelemalla lehden toimitus oli huomannut, että vuoden 2017 aikana 20 eniten toistettun soundtrackin listalla oli yhteensä neljän (4) eri pelin soundtrackit. Tämä on varsin huomattava määrä, kun otetaan huomioon monien isompien elokuvien ja televisiosarjojen sekä niiden musiikin suosio. Lisäksi muutosta on näkynyt esimerkiksi radiotoiminnan saralla, Classic FM -kanava erityisesti keskittyen soittamaan vanhempien, klassikkoaseman saavuttaneiden videopelien musiikkia.

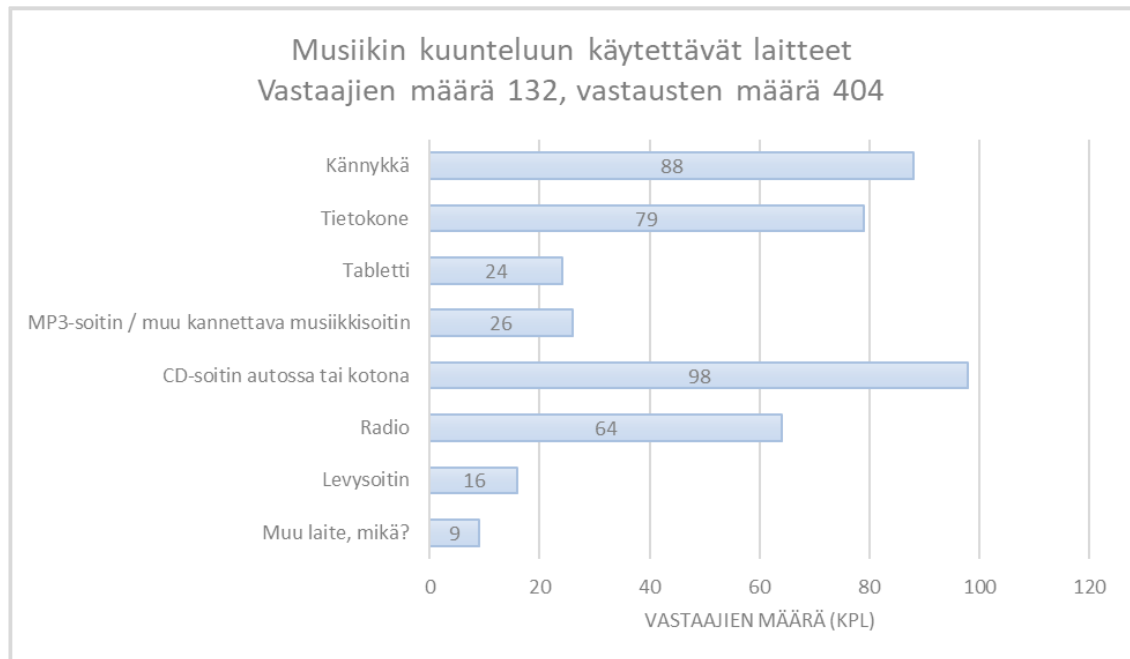
Vähemmän edustettuna vastauksissa olivat kahdella (2) vastauksella sekä klassinen musiikki että blues ja jazz. Lisäksi yhdessä (1) vastauksessa toivottiin lisää swingmusiikkia, mikä on yksi jazzmusiikin muodoista. Sama vastaaja toivoi myös doo-wopia, joka musiikkityylillisesti kuuluu rhythm and bluesin genreen. Lopuista kahdesta (2) vastauksesta ensimmäisessä toivottiin lisää punkia ja toisessa lisää gospelmusiikkia.

5.4 Laitteet ja muut käytettävät musiikkipalvelut

Musiikin kuunteluun käytettävissä laitteissa nähtiin paljon vaihtelua vastaajien keskuudessa. Kysymykseen saatiin yhteensä 132 vastausta, yksi (1) vastaaja jättäen kohdan tyhjäksi. Tulokset painoutuivat melko vahvasti muutamaaan laitteeseen, joista eniten vastauksia sai CD-soitin autossa tai kotona -vaihtoehto 98 vastauksella. Tämä vastasi yhteensä 74,2% kaikista vastaajista. Toiseksi eniten vastaajat käyttivät kännykkää 88 vastauksella, mikä puolestaan kattoi 66,7% vastaajista. Myös tietokoneen käyttö musiikin kuuntelussa oli vahvasti edustettuna, vaihtoehto saaden 79 vastausta eli 59,9% vastaajista.

Radiota käytti yhteensä 64 vastaajaa, eli 48,5% kaikista vastaajista. MP3-soitinta tai jotain muuta kannettavaa musiikkisoitinta puolestaan käytti 26 vastaajaa, mikä kattoi 19,7% kyselyn vastaajista. Tablettia musiikin kuunteluun käytti 24 vastaajaa, eli 18,2% vastaajista. Myös levysoittimien käyttäjiä saatiin kyselyyn mukaan, vaihtoehto saaden 16 vastausta, mikä kattoi yhteensä 12,1% kaikista vastaajista.

Muu laite -kohtaan saatiin myös yhdeksän (9) vastausta. Neljä (4) vastaajista kirjoitti käyttävänsä PlayStation 4 -pelikonsolia musiikin kuuntelussa muiden laitteiden lisäksi. Lopuista vastaajista kolme (3) käytti perinteistä kasettidekkiä musiikin kuunteluun, ja loput kaksi (2) vastaajaa käyttivät televisiota Chromecast-laitteen välityksellä.

Kuvio 5. Musiikin kuunteluun käytettävät laitteet.

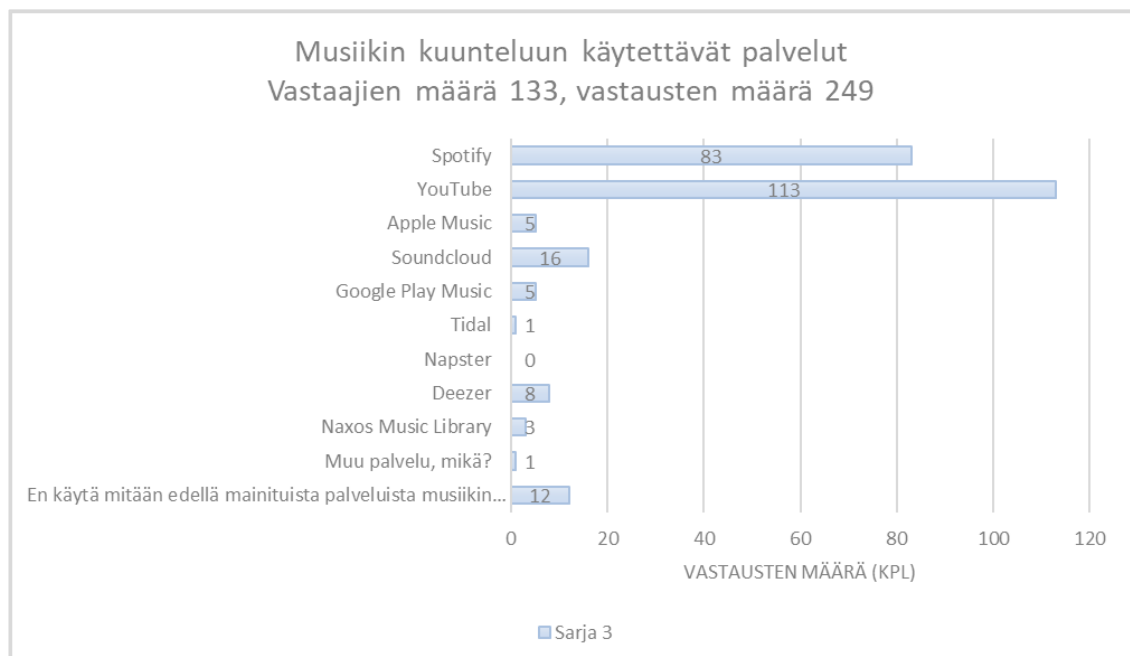
Kirjaston CD-kokoelman ohella tai tilalla käytettäviä muita musiikkipalveluita kartoitettiin kyselyn seuraavassa kysymyksessä. Tulokset painottuivat odotettua voimakkaammin kahteen palveluun, Spotifyihin ja YouTubeen, mikä oli yllättävää ottaen huomioon musiikkipalveluiden määrä nykypäivänä.

Ylivoimaisesti eniten vastaajat käyttivät YouTubea musiikin kuunteluun. Vaihtoehto sai 113 vastausta, eli 85% kaikista vastaajista. Spotify puolestaan sai 83 vastausta, joka kattoi 62,4% kaikista vastaajista. Tämä tulos oli toisaalta odotettavissakin, kun otetaan huomioon kyseisten palveluiden suosio ja koko. Molempien kokoelmiin sisältyy suuri määrä musiikkia, ja palveluiden ilmaiskäytön mahdollisuus varmasti vaikuttaa myös niiden suosioon.

Muut isommat suoratoistopalvelut saivat huomattavasti vähemmän vastauksia Spotifyhin verrattuna. Spotifyn jälkeen eniten sai Deezer kahdeksalla (8) vastauksella, mikä vastasi ainoastaan 6% kaikista vastaajista. Deezerin rinnalla ainut toinen vastauksia saanut suoratoistopalvelu oli Tidal yhdellä (1) vastauksella. Kyselyyn vastanneista kukaan ei käyttänyt Napsteria.

Muista listatuista palveluista Soundcloud sai YouTube'n ja Spotifyn jälkeen eniten vastauksia, yhteensä 16. Tämä vastasi 12% kaikista vastaajista. Vähemmän vastauksia sai Apple Music -palvelu, jota käytti yhteensä viisi (5) vastaajaa, eli 3,8% kaikista vastaajista. Saman määrän vastauksia sai myös Google Play Music.

Naxos Music Libraryä käytti yhteensä kolme (3) vastaajaa. Tämä oli mielestäni melko yllättävä tulos, varsinkin kun ottaa huomioon kuinka suosittuja palvelun tarjontaan kuuluvat genret olivat aiemmin lainattavan musiikin kohdassa (Taulukko 2). Muu palvelu -kohtaan vastasi yksi (1) vastaaja, kirjoittaen käyttävänsä Ektoplazm -nimistä musiikkipalvelua. Loput 12 vastausta saatiin en käytä mitään edellä mainituista palveluista -vaihtoehtoon, mikä puolestaan vastasi 9% kaikista vastaajista.

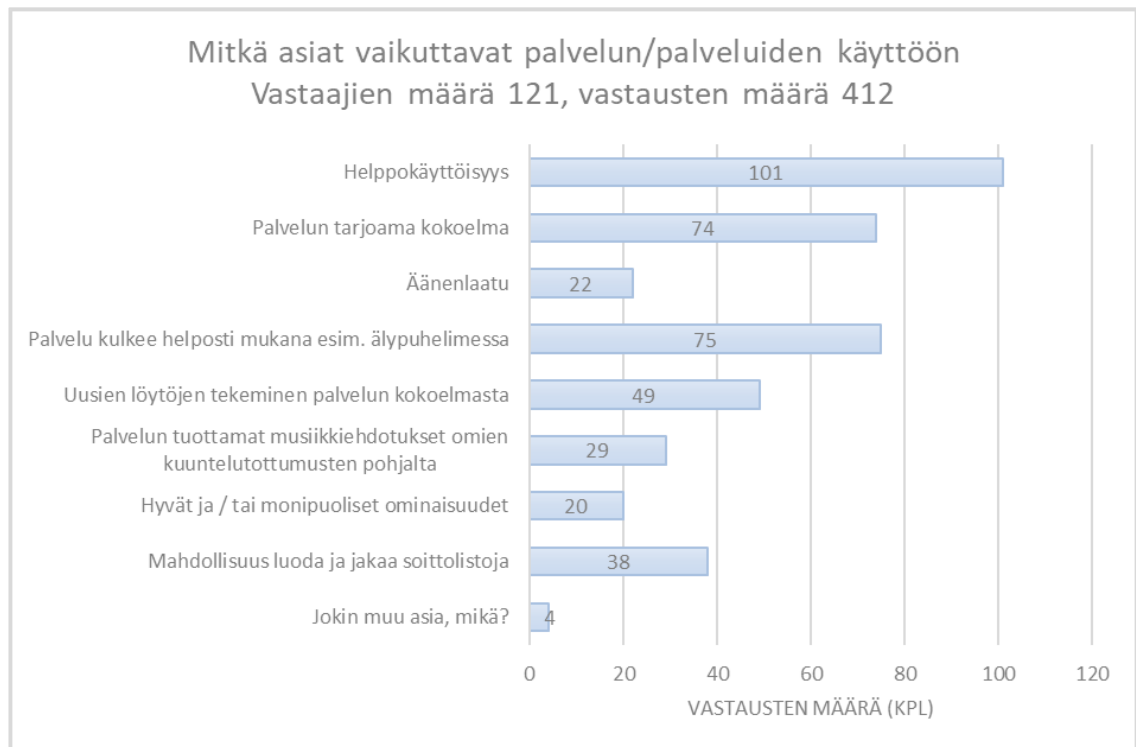
Kuvio 6. Musiikin kuunteluun käytettävät palvelut.

Kysymyksen jatkeeksi kysely sisälsi jatkokysymyksen, jossa kartoitettiin tarkemmin asioita, jotka saivat vastaajat käyttämään valitsemaansa palveluita musiikin kuunteleluun. Vastauksia tähän saatiin yhteensä 121, eli kaikki paitsi ne 12 vastaajaa, jotka valitsivat en käytä mitään edellä mainituista palveluista -vaihtoehdon aiemmassa kysymyksessä.

Eniten vastauksia tuli helppokäyttöisyys-vaihtoehtoon, yhteensä 101 vastausta, mikä oli 83,5% kaikista vastaajista. Palveluiden helppo kuljetettavuus oli myös monille tärkeä ominaisuus palveluissa, vaihtoehto saaden 75 vastausta, yhteensä 62% kaikista vastaajista. Lähellä perässä tuli palveluiden tarjoama kokoelma, joka sai 74 vastausta eli 61,2% vastaajista.

Uusien löytöjen tekeminen -vaihtoehto sai yhteensä 49 vastausta, mikä oli 40,5% kaikista vastaajista. Myös mahdollisuus luoda ja jakaa soittolistoja koettiin tärkeäksi, vaihtoehto saaden 38 vastausta kaikkiaan eli 31% vastaajista. Hieman vähemmän vastauksia tuli vaihtoehtoon, joka käsitteli palvelun tuottamia musiikkiehdotuksia käyttäjän kuuntelutottumusten pohjalta. Vaihtoehto sai yhteensä 29 vastausta, mikä käsitti 24% kaikista vastaajista. Äänenlaatu puolestaan sai 22 vastausta eli 18,2% vastaajista, ja palveluiden monipuoliset ominaisuudet puolestaan 20 vastausta, mikä vastasi 16,5% kaikista vastaajista.

Jokin muu asia -vaihtoehtoon tuli yhteensä 4 avointa vastausta, joista kolme (3) vastaajaa kirjoitti musiikkivideoiden olevan yksi syistä, mikä saa heidät käyttämään palvelua. Kahdessa (2) näistä vastauksista tuli myös hinnan merkitys esille, erityisesti Spotifyn osalta. Viimeisessä vastauksessa tuli puolestaan esille Spotifyn kohdalla mahdollisuus käyttää samaa maksullista käyttäjäprofiilia koko perheen tarpeisiin.

Kuvio 7. Mikä saa vastaajat käyttämään palveluita.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

6.1 Tutkimuksen yhteenveto

Tutkimuksen avulla saatiin ajankohtaista tietoa CD-kokoelman käytöstä, asiakkaiden mielipiteitä kokoelmasta sekä tietoa heidän kuuntelu- ja kulutustottumuksista. Kyselyyn saatiin yhteensä 133 vastaajaa, joista 89 oli naisia, 41 miehiä ja loput kolme (3) vastaajaa jättivät kohdan tyhjäksi. Vastaajien ikäjakauma oli melkoisen tasainen, suurimmat vastaajaryhmät ollen 26–35-vuotiaat, alle 25-vuotiaat ja 36–45-vuotiaat. Suuri enemmistö vastaajista koki kirjaston CD-kokoelman olevan vähintään melko tärkeä osa kirjastopalvelun kokonaisuutta, hieman yli puolet (50,8%) kaikista vastaajista pitäen kokoelmaa tärkeänä ja olennaisena.

Kirjaston kokoelmista lainataan tulosten perusteella hyvin monipuolisesti eri genrejen musiikkia. Suosituimpia genrejä olivat muun muassa pop (61 vastausta), rock (54 vastausta), heavy/metal (32 vastausta) ja hip hop/rap (29 vastausta). Myös lastenmusiikin lainaus oli korkealla, vaihtoehto saaden 29 vastausta. Vaikka tulokset painottuivatkin melko vahvasti määrättyihin genreihin, tuli vastauksia kaikkiin listattuihin genreihin ja avoimeen kohtaan saatiin myös vastauksia genreistä, joita myös lainataan mutta jotka eivät kyselylomakkeen valmiisiin vastausvalintoihin sisällyneet.

Saatujen tutkimustulosten perusteella CD-kokoelman käyttötiheys on melko painotunutta. Suurin osa vastaajista kirjoitti käyttävänsä CD-kokoelmaa noin kuukausittain, harvemmin kuin kerran kuukaudessa -vaihtoehto saaden yhteensä 46 vastausta (34,6% kaikista vastaajista). Kerran kuukaudessa kokoelmaa käytti yhteensä 26 vastaajaa, mikä puolestaan kattoi 19,6% vastaajista. Nämä kaksi vaihtoehtoa yhdessä kattoi yli puolet (54,1%) vastaajista, mutta kyselyyn vastasi myös useita kokoelmaa tiheämmin käyttäviä henkilöitä.

Asioita, jotka saivat vastaajat lainaamaan musiikkia kirjastosta, löytyi monia. Vastaajat kokivat kokoelman kattavuuden olevan tärkein tekijä musiikin lainauksessa, vaihtoehto saaden yhteensä 55 vastausta (41,7%). Muita tärkeäksi koettuja tekijöitä olivat uusien löytöjen tekeminen (48 vastausta), sekä yleisesti CD-levyn välityksellä

kuunnellun musiikin miellyttävyys (45 vastausta). Myös CD-levyjen hyvä äänenlaatu ja se, että levyjä ei ostettu itselle, vaikutti lainauspäätökseen.

Niille, jotka eivät musiikkia lainaa, oli jatkokysymys edellisen jatkeena. Tämän kysymyksen avulla selvitettiin syitä, miksi musiikkia ei lainata. Ylivoimaisesti yleisintä oli muiden palveluiden käyttö 28 vastauksella (85,3%) saadusta 33 vastauksesta, jonka jälkeen toiseksi eniten vastauksia yhdeksällä (9) vastauksella tuli en käytä CD-levyjä musiikin kuunteluun -vaihtoehtoon.

Kyselyn ainut avoin kysymys oli valinnainen, johon vastaajat saivat halutessaan kirjata musiikin genrejä, joita he toivoivat enemmän kirjaston kokoelmiin. Moneen vastaukseen oli kirjoitettu tarkemmin, millaista musiikkia näiden genrejen parista he toivoivat. Kaikkein eniten toivottiin lisää rock-, heavy- ja metallimusiikkia, jotka esiintyivät yhteensä 13 (38,2%) vastauksessa kysymykseen saaduista 34 vastauksesta. Progressiivista rockia/metallia näistä vastaajista toivoi yhteensä kuusi (6) vastaajaa, muita yhden maininnan saaneita tarkennuksia oli saksankielinen heavy/rock, hardcore metal sekä rockabilly. Muita toivottuja genrejä oli pop- ja rapmusiikki seitsemällä (7) vastauksella, monet vastauksista painottuen kotimaisen popin ja rapin puoleen. Myös alternative ja indiemusiikkia toivottiin lisää kolmessa (3) vastauksella, samoin kuin videopelimusiikkia. Vastauksissa vähemmän edustettuja genrejä olivat jazz, blues, klassinen musiikki, punk ja gospel.

Musiikin kuunteluun käytettävissä laitteissa oli paljon vaihtelua, ja monet vastaajista käyttivät useampaa laitetta. Eniten vastaukset kuitenkin painoutuivat CD-soittimiin autossa ja kotona (98 vastausta), kännykkään (88 vastausta) sekä tietokoneeseen (79 vastausta). Myös radiota käytettiin paljon, vaihtoehto saaden 64 vastausta. Vähemmän käytettyihin laitteisiin lukeutui muun muassa tabletti, levysoitin ja MP3-soitin.

Kirjaston kokoelman käytön ohella tutkimuksessa kerättiin tietoa muista musiikkipalveluista, joita kirjastoasiakkaat käyttävät. Saadut tulokset olivat odotettua voimakkaammin painottuneet erityisesti kahta palvelua, YouTubea ja Spotifyta, kohti. YouTube sai ylivoimaisesti eniten vastauksia (113), mikä vastasi 85% kaikista kyselyn vastaajista. Spotify tuli hieman perässä 83 vastauksella (62,4%). Muita asiakkaiden käyttämiä musiikkipalveluita oli SoundCloud, Deezer, Apple Music ja Google Play

Music. Isommista suoratoistopalveluista Napster ei saanut yhtäkään vastausta. Naxos Music Librarya puolestaan käytti yhteensä kolme (3) vastaajaa.

Myös tämän kysymyksen jatkeeksi oli lisätty jatkokysymys, jonka avulla kerättiin tietoa siitä, mikä saa vastaajat käyttämään näitä palveluita. Kysymykseen vastasi 121 vastaajaa, kaikki paitsi ne 12, jotka ilmoittivat, etteivät käytä mitään mainituista palveluista. Eniten vastaajien keskuudessa esille tuli helppokäyttöisyys-vaihtoehto 101 vastauksella (83,5%), minkä lisäksi myös palvelun helppo kuljetettavuus (75 vastausta) ja palvelun tarjoama kokoelma (74 vastausta) koettiin tärkeiksi. Muita käyttöön vaikuttavia tekijöitä olivat muun muassa uusien löytöjen tekeminen (49 vastausta) sekä mahdollisuus luoda ja jakaa soittolistoja (38 vastausta).

6.2 Loppupohdinta

Tulosten pohjalta voitaneen väittää, että CD-kokoelmat kirjastoissa ovat suurimaksi osaksi pitäneet pintansa digitalisaatiosta ja alati muuttuvasta musiikin toimintakentästä huolimatta. Kokoelmalla on yhä edelleen laaja ja moninainen käyttäjäkunta, joka hyödyntää kirjaston tarjoamaa materiaalia monipuolisesti sekä vapaa-ajalla että työn parissa.

Kyselyyn saatiin odotettua enemmän vastauksia myös CD-kokoelman ei-käyttäjiltä, mikä on omasta mielestäni hyvinkin positiivista tutkimuksen kannalta. Näiden vastaajien ansiosta saadut tulokset eivät kallistuneet sen vuoksi, että ainoastaan kokoelman käyttäjät olisivat vastanneet kyselyyn. Tämän lisäksi ei-käyttäjien vastauksista käy ilmi monia syitä heidän, sekä varmasti monien muiden asiakkaiden, päätökselle olla lainaamatta musiikkia. Tästä tiedosta voi kirjastoille olla hyötyä ottamalla myös ei-käyttäjien näkökulma huomioon palvelun ja kokoelman jatkosuunnittelussa. Sama pätee myös muihin tutkimustuloksiin, sillä saatu vastausten määrä (133) on riittävän suuri jonkinlaisten yleistysten tekemiseen. Tulokset antavat osviittaa siitä, millainen materiaali nykypäivän CD-kokoelmissa liikkuu ja millaista musiikkia mahdollisesti toivotaan lisää.

Pientä vääristymää tuloksissa tuli sen kautta, että kaikki vastaajat eivät aina vastanneet jokaiseen kysymykseen, jättäen joitakin kohtia tyhjäksi. Asialle on tietysti melko

vaikea tehdä juuri mitään, mutta onneksi näiden tapausten aiheuttama vääristymä oli hyvin pientä. Tämä johtuu siitä, että sillä suurimmassa osassa näistä tapauksista vääristymää aiheutti yksi (1) puutteellinen vastaus, ainoastaan yhdessä kysymyksessä vastauksen jättäen väliin kolme (3) vastaajaa ja toisessa viisi (5) vastaajaa.

Tehdyn tutkimuksen pohjalta olisi mahdollista lähteä tekemään jatkotutkimuksia esimerkiksi valtakunnallisella tasolla, jonka avulla voitaisiin saada paljon laajemmin ja monipuolisemmin tietoa. Lisäksi teetettyä kyselypohjaa voisi laajentaa entisestään, sillä se on tämän työn kohdalla melko rajallinen sisällöllisesti, eikä täysin kata kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja kysymysten kohdalla.

Musiikki ja varsinkin CD-kokoelmat kirjastoissa ovat jatkuvassa murroksessa, minkä vuoksi niistä olisi hyvä saada lisää ajantasaista tietoa. Tämä opinnäytetyö antaa pohjan, jonka päälle rakentaa jatkotutkimuksia asiakkaiden jatkuvasti muuttuvista käyttötottumuksista. Kirjastojen CD-kokoelmista voitaisiin myös laajemminkin teettää jatkotutkimuksia, yhtenä esimerkkinä tutkimus jonka avulla kartoitettaisiin yleisten käyttötottumusten lisäksi myös kirjastoasiakkaiden mielipiteitä siitä, miten kirjastot voisivat kehittää CD-kokoelmaansa ja palveluaan jatkossa.

LÄHTEET

- AllMusic. Ei päiväystä. Rockabilly. [Verkkosivu]. [Viitattu 9.11.2018]. Saatavana: <https://www.allmusic.com/style/rockabilly-ma0000002831>
- Bugge, S. & Schou, J. 2017. Polaris Nordic – Digital Music in the Nordics. [Verkköjulkaisu]. YouGov. [Viitattu 26.9.2018]. Saatavana: https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiptcCT-uP-dAhVBECwKHU2QBD8QFjAAeqQICBAC&url=https%3A%2F%2Fwww.koda.dk%2Fmedia%2F99088%2Fdigital-music-in-the-nordics-2017_fi-nal.pdf&usq=AOvVaw0ISAWMjeToOeWv9x92yhLF
- Fly, M. 2016. How Does Music Consumption Impact the Music Industry and Benefit Artists? [Verkköjulkaisu]. Opinnäytetyö. [Viitattu 26.9.2018]. Saatavana: https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=2ahUKEwjtmYbo6eP-dAhXQs4sKHao7CwAQFjACegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fscholar-works.uark.edu%2Fcgi%2Fviewcontent.cgi%3Farticle%3D1019%26context%3Dacctuht&usq=AOvVaw3uvpHLNTrI_b2bsfGpgyTQ
- Halttunen, V. 2016. Consumer behavior in digital era : general aspects and findings of empirical studies on digital music with a retrospective discussion. Jyväskylän yliopisto. Informaatioteknologian tiedekunta. Väitöskirja.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2008. Tilastolliset menetelmät. 5.-6. p. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- IFPI. 2018. IFPI Global Music Report 2018 – Annual state of the industry. [Verkköjulkaisu]. [Viitattu 26.9.2018]. Saatavana: <https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiaw7fN6OPdAhXDFywKHUhiDK0QFjA-DegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.ifpi.org%2Fdownloads%2FGMR2018.pdf&usq=AOvVaw2q4efikr87QAGxhYjlgHL4>
- Jokelainen, J. 11.2.2015. Suomalaiset eivät halua maksaa musiikistaan – Ruotsiin verrattuna Suomi näyttäytyy takapajulana. [Verkkölehtiartikkeli]. Helsingin Sanomat. [Viitattu 25.9.2018]. Saatavana: <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-200002800026.html>

- Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja.
- Kyyrä, T. & Sirppiniemi, A. & Perämaa, S. & Tervonen, K. 6.10.2017. Musiikin kulutus ikäryhmittäin: mitä kuunnellaan, mistä tykätään – ja miksi? [Verkkajulkaisu]. Teosto. [Viitattu 19.5.2018]. Saatavana: https://www.teosto.fi/sites/default/files/files/Suomessa_ika_musiikin_kulutuksen_ylivoimainen_ykkosselittaja.pdf
- L 8.7.1961/404. Tekijänoikeuslaki.
- Leponiemi, T. 11.11.2015. Kun Spotify ei riitä, marssitaan kirjaston musiikkiosastolle – nuotteja ja levyjä lainataan yhä. [Verkkolehtiartikkeli]. Yle Uutiset. [Viitattu 28.9.2018]. Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-8447203>
- Marketline Case Study. 2013. The music industry: The rise of digital music. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 26.8.2018]. Saatavana EBSCOhost-tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Morris, J. W. & Powers, D. 2015. Control, curation and musical experience in streaming music services. [Verkkolehtiartikkeli]. [Viitattu 21.9.2018]. Creative Industries Journal, 8(2), pp. 106–122. Saatavana: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi9yvKC8-PdAhVxhaYKHxIfCiMQFjA-EeqQIBhAC&url=https%3A%2F%2Fcourses.com-marts.wisc.edu%2F449%2Fwp-content%2Fuploads%2Fsites%2F93%2F2015%2F01%2FMorris-and-Powers-2015-Control-Curation-and-Musical-Experience-in-Streaming-Music-Services.pdf&usq=AOvVaw2Ov2rmyokRlfvaiNK8meCq>
- Musiikintuottajat. 2015. Kokonaismyynti 1.12.2014. [WWW-dokumentti]. [Viitattu 25.9.2018]. Saatavana: <http://www.ifpi.fi/tilastot/vuosimyynti/2014/Kokonaismyynti%201-12%202014.pdf>
- Musiikintuottajat. 2017. Kokonaismyynti 1.12.2017. [WWW-dokumentti]. [Viitattu 25.9.2018]. Saatavana: <http://ifpi.fi/tilastot/vuosimyynti/2017/Kokonaismyynti%2001-12%202017.pdf>
- Musiikkikirjastot.fi. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. [Viitattu 21.9.2018]. Saatavana: <http://www.musiikkikirjastot.fi/>
- Musiikkikirjastot.fi. Ei päiväystä. Rockway – soitonopetuksen verkkokursseja kirjastosta. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.10.2018]. Saatavana: <http://www.musiikkikirjastot.fi/rockway/>
- Poroila, H. 2006. Tekijänoikeus ja kirjastot: Tietoverkkojen maailmassa. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

- Rask-Jussila, P. 17.3.2015. Huhut kuolemasta vahvasti liioiteltuja. [Verkkajulkaisu] Kirjastolehti. [Viitattu 20.9.2018]. Saatavana: <http://kirjastolehti.fi/artikkelit/huhut-kuolemasta-vahvasti-liioiteltuja/>
- Rikkilä, J. 10.2.2015. Musiikki elää ja voi hyvin. [Verkkajulkaisu]. Kirjastolehti. [Viitattu 20.9.2018]. Saatavana: <http://kirjastolehti.fi/artikkelit/musiikki-elaa-ja-voi-hyvin/>
- Rockway. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. [Viitattu 16.10.2018]. Saatavilla: <https://www.rockway.fi/>
- Sirppiniemi, A. 24.2.2016. Tutkimus: musiikin suoratoisto on Pohjoismaissa valtavirtaa. [Verkkolehtiartikkeli]. Teosto. [Viitattu 19.5.2018]. Saatavana: <https://www.teosto.fi/teosto/uutiset/musiikin-suoratoisto-valtavirtaa>
- Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Ei päiväystä. Lapua Hankinnat ja Lainaus 2016-2017. [WWW-dokumentti]. [Viitattu 19.5.2018]. Saatavana: <http://tilastot.kirjastot.fi/?orgs=148&years=2016%2C2017&stats=33%2C104#results>
- Webber, J. 3.9.2018. How video game music waltzed its way on to Classic FM. [Verkkolehtiartikkeli]. The Guardian. [Viitattu 10.11.2018]. Saatavana: <https://www.theguardian.com/games/2018/sep/03/how-video-game-music-waltzed-its-way-on-to-classic-fm-soundtrack-awards>
- Wallenius, M. 31.1.2016. Spotify pakotti kirjaston keksimään musiikkiosastolle uutta käyttöä. [Verkkolehtiartikkeli]. Yle Uutiset. [Viitattu 27.9.2018]. Saatavana: <https://yle.fi/uutiset/3-8635881>

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

LIITE 1 Kyselylomake

Kysely kirjaston CD-kokoelmasta sekä musiikin kulutustottumuksista

1. Ikä

- Alle 25
 26-35
 36-45
 46-55
 56-65
 66-75
 Yli 75

2. Sukupuoli

- Mies
 Nainen

3. CD-kokoelma on mielestäni...

- Tärkeä ja olennainen osa kirjastopalvelua
 Melko tärkeä ja olennainen osa kirjastopalvelua
 Ei kovinkaan tärkeä ja olennainen osa kirjastopalvelua
 Ei tärkeä ja olennainen osa kirjastopalvelua
 En ole samaa enkä eri mieltä kokoelman tärkeydestä

4. Millaista musiikkia lainaat kirjastosta? (Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon)

☐ Pop	☐ Rock	☐ Heavy / Metal	☐ Punk
☐ Hip Hop / Rap	☐ Jazz	☐ Reggae	☐ Soul
☐ Blues	☐ Country	☐ Klassinen	☐ Ooppera
☐ Lastenmusiikki	☐ Iskelmä	☐ Viihdemusiikki	☐ Folkmusiikki
☐ Kansanmusiikki	☐ Elokuvamusiikki	☐ Hengellinen	☐ Elektroninen tanssimusiikki
- En lainaa musiikkia kirjastosta
 Muu musiikki, nimeä genre: _____

5. Kuinka usein suurin piirtein käytät kirjaston CD-kokoelmaa?

- Päivittäin
 Kerran viikossa
 Useita kertoja viikossa
 Kerran kuukaudessa
 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
 En käytä kirjaston CD-kokoelmaa
 En osaa sanoa

6. Mikä saa Sinut lainaamaan musiikkia kirjastosta? (Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon)

- Hyvä / kattava kokoelma
- Uusien löytöjen tekeminen kokoelmaa selä-mällä
- CD-levyjen hyvä äänenlaatu
- Nautin musiikin kuuntelemisesta CD-levyn väli-tyksellä
- Huono internet-yhteys kotona / internet-yhteyden puuttuminen
- En osta CD-levyjä itselleni
- En lainaa musiikkia kirjastosta
- Jokin muu syy, mikä? _____

7. Jos valitsit edellisessä kysymyksessä vaihtoehdon ”En lainaa musiikkia kirjastosta”, mikä vaikuttaa päätökseesi? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon. (Hyppää seuraavaan kysymykseen, jos valitsit jonkin muun vaihtoehdon aiempaan kysymykseen)

- En löydä itselleni sopivaa musiikkia kirjaston kokoelmasta
- Käytän muita palveluita musiikin kuunteluun ja etsimiseen
- Ostan kuunteleman musiikin
- Kuuntelen musiikkia, jota ei ole helposti saatavilla fyysisessä muodossa
- En käytä CD-levyjä musiikin kuuntelemiseen
- En omista CD-soitinta
- En juurikaan kuuntele musiikkia
- Jokin muu syy, mikä? _____

8. Onko sinulla jokin määrätty genre (musiikin tyylilaji), johon kuuluvaa musiikkia toivoisit kirjaston tarjoavan enemmän? Jos on, voit kirjoittaa genren nimen alla olevaan tekstikenttään.

9. Millä laitteilla kuuntelet musiikkia? (Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon)

- Kännykkä
- Tietokone
- Tabletti
- MP3-soitin / iPod / muu kannettava musiikkisoitin
- CD-soitin autossa tai kotona
- Vinyylisoitin
- Radio
- Muu laite, mikä? _____

10. Mitä palveluita käytät musiikin kuuntelemiseen? (Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon)

☐ Spotify	☐ YouTube	☐ Apple Music	☐ Soundcloud
☐ Google Play Music	☐ Tidal	☐ Napster	☐ Deezer
☐ Naxos Music Library	☐ En käytä mitään edellä mainituista palveluista	☐ Muu palvelu, mikä? _____	

11. Mikä saa Sinut käyttämään valitsemaasi palvelua / palveluita musiikin kuuntelemiseen? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon. (Voit hypätä tämän kysymyksen yli, jos vastasit aiempaan kysymykseen "En käytä mitään edellä mainituista palveluista musiikin kuunteluun")

☐ Helppokäyttöisyys	☐ Palvelun tarjoama kokoelma
☐ Äänenlaatu	☐ Uusien löytöjen tekeminen palvelun kokoelmista
☐ Palvelu kulkee helposti mukana esim. älypuhelimessa	☐ Palvelun tuottamat musiikkiehdotukset omien kuuntelutottumusteni pohjalta
☐ Hyvät ja / tai monipuoliset ominaisuudet	☐ Mahdollisuus luoda ja jakaa soittolistoja
☐ Jokin muu asia, mikä? _____	